

Влада на Република Северна Македонија
Национална комисија за борба против трговија со луѓе
и илегална миграција

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
НА НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЈА ЗА БОРБА
ПРОТИВ ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА
МИГРАЦИЈА

ЗА
2022 година

Скопје, февруари 2023 година

Владата на Република Северна Македонија го разгледа и усвои Годишниот извештај на Националната Комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција за 2022 година, како материјал за информирање на седница одржана на 25.07.2023 година.

Содржина

1. ПОДДРЖУВАЧКА РАМКА	3
1.1 КООРДИНИРАЧКИ СТРУКТУРИ	3
1.2 ЗАКОНСКА И РЕГУЛАТОРНА РАМКА.....	4
1.3 МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ ПОСВЕТЕНИ НА БОРБАТА ПРОТИВ ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА.....	6
1.4 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА.....	7
2. ПРЕВЕНЦИЈА.....	15
2.2 ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА СТРУЧНИТЕ И НАДЛЕЖНИТЕ СЛУЖБИ.	19
2.3 Подигање на јавната свест и едукација	26
3. ПОДДРШКА И ЗАШТИТА НА ЖРТВИ И МИГРАНТИ.....	33
3.1 МЕХАНИЗМИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ НА ЖРТВИ.....	33
3.2 ИДЕНТИФИКАЦИЈА, УПАТУВАЊЕ И ДИРЕКНА ПОМОШ НА ЖРТВИ.....	34
3.3 ПРАВНА ПОМОШ НА ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И МИГРАНТИ.....	36
4. ИСТРАГА И КРИВИЧНО ГОНЕЊЕ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И КРИУМЧАРЕЊЕ МИГРАНТИ	37
4.1 ПРЕДИСТРАЖНА ПОСТАПКА.....	37
4.1.1 Трговија со луѓе/дете.....	37
4.1.2 Акцииски контроли во угостителски објекти.....	38
4.1.2 Криумчарење мигранти.....	39
4.2 КРИВИЧНА ПОСТАПКА	43
5. БУЏЕТ	44
6. ПРИОРИТЕТНИ АКТИВНОСТИ ЗА 2023 година	45

1. ПОДДРЖУВАЧКА РАМКА

1.1 Координирачки структури

Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција¹(Комисијата) е тело кое ги обединува и координира сите засегнати страни во борба против трговијата со луѓе. Со Комисијата раководи Национален Координатор,² а учествуваат и двајца заменици³ од кои еден е задолжен за активностите од областа на трговијата со луѓе, а друг заменик е задолжен за активностите поврзани со илегалната миграција, секретар и членовите на Комисијата.⁴

Во рамките на Комисијата од 2003г, функционираат работни тела: Секретаријатот,⁵ задолжен за реализација на одлуките на Комисијата и Подгрупа за борба против трговија со деца (Подгрупа) која ги следи специфичните потреби на децата жртви, штитејќи ги нивните интереси и права.⁶

Во текот на годината, Комисијата одржуваше редовни контакти со членовие и соработниците на национално⁷ и регионално ниво, на кои се дискутираа и предлагаа решенија и заложби за унапредување на областа на трговијата со луѓе и илегална миграција.

Националната Комисија, континуирано спроведуваше активности кои се предвидени во **Национална стратегија и Националниот акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегална миграција и Национален акциски план за борба против трговија со деца за период 2021-2025 година (НАП)**.⁸

Националната Единицата за сузбибање на криумчарење мигранти и трговија со луѓе (НЕСКМТЛ) во 2022 г, успешно ја реализира својата основна задача - Откривање и гонење на сторителите на кривични дела на трговија со луѓе и криумчарење мигранти. Во континуитет постапува согласно

---

¹Одлука објавена во „Службен весник на РСМ“ бр.18/2001, 82/2015, 18/2019 и 240/2020 година.

²„Службен весник на РСМ“, број 309/2020 година.

³„Службен весник на РСМ“, број 309/2020 година.

⁴ Членови на Комисијата, преставници на: МВР, МНР, МТСП, МП, МОН/БРО, МЗ, Основно Јавно Обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, Основен кривичен суд Скопје, Државен инспекторат за труд и Агенција за вработување на РСМ. Последни измени беа направени во 2022 година објавени во Сл. весник 24 јуни бр. 144/2022.

⁵Членуваат претставници од: меѓународни организации, здруженија на граѓани и експерти од владините институции: МВР-НЕСКМТЛ, МТСП-НМУ, Амбасада на САД, ICMPD, OSCE, IOM, UNHCR, GIZ, Регионален Центар-MARRI, програмска канцеларија на Совет на Европа, МЗМП, Здружението на граѓани против насиљство и трговија со луѓе „Отворена Порта-Ла Страда“, Здружението на граѓани „За среќно детство“, Здружението на граѓани „Семпер“ и Црвен крст на РСМ.

⁶Претседава раководителка на секторот за еднакви можности при МТСП-НМУ, членови се: МВР-НЕСКЕКМ, БРО, Програмска канцеларија на Совет на Европа, ICMPD, OSCE, ЈОМ, ГИЗ, УНИЦЕФ, Здруженија „Отворена Порта-Ла Страда“, „За среќно детство“, СОС Детско село, Детска амбасада МЕЃАШИ, РАЖМ „Лулуди“ и заменик Народен правоборанител како надворешен член/набљудувач.

⁷Одржани се два состаноци во текот на минатата година на 11.04.2022 и 26.09.2022 година.

⁸Стратегијата и НАП се усвоени на 66-тата седница на Владата на РСМ одржана на 20 април 2021 година.

Стандардните оперативни процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе (СОП), при што за сите идентификувани жртви на трговија со луѓе (ЖТЛ) го известува Националниот механизам за упатување на жртви на трговија со луѓе (НМУ), врши проценки за безбедносен ризик на жртвите и ги упатува во Центарот за лица жртви на трговија со луѓе (Центарот/ЦЛЖТЛ).

Полициските службеници од НЕСКМТЛ се дел од Националната Единицата за сузбивање на криумчарење мигранти и трговија со луѓе (Task Force), кои учествуваа во размена на информации и податоци со сродните единици од МВР на земјите од регионот в.в. организирани криминални групи и е дел од Таск Форсот на Западен Балкан (Western Balkan Task Force).

Министерството за труд и социјална политика (МТСП), Секторот за еднакви можности, е координатор на НМУ и во 2022 г, продолжи со тесна соработка со Комисијата и координација со членовите на Подгрупата, Државниот трудов инспекторат (ДИТ), Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција за сузбивање на кривични дела поврзани со криумчарење мигранти и трговија со луѓе (ОЈО ГОКК) и МВР/ НЕСКМТЛ, Центарот за лица жртви на трговија со луѓе и релевантни здруженијата на граѓани (ЗГ). НМУ ги следи и координира активностите (во 30 градови во РСМ) во Центрите за социјална работа (ЦСР), кои имаат исклучително важна улога во целиот процес од идентификација до ресоцијализација и реинтеграција на жртви и децата жртви на трговија со луѓе.

Комисијата е во континуирана координација и со **Националниот известувач за борба против трговија со луѓе и илегална миграција**⁹, при што се разменуваат потребни информации за активности и податоци кои се потребни за подготовката на извештајот на Националниот известувач на Република Северна Македонија.

1.2 ЗАКОНСКА И РЕГУЛАТОРНА РАМКА

На 16 Ноември 2022 г, донесен е **Законот за исплата на паричен надоместок на жртви од кривични дела со насиљство**,¹⁰ во кој е вклучено и кривичното дело трговија со луѓе. Со овој закон, се адресира една од главните препораки на ГРЕТА за доследно спроведување на Конвенцијата на Советот на Европа за акција против трговијата со луѓе и меѓународни стандарди во поглед на ефективно остварување на правото на обесштетување на жртвите на ова сериозно кривично дело од страна на државата. Се уредуваат правото на паричен надоместок на жртви од кривични дела со насиљство, условите за остварување на правото на паричен надоместок, видовите паричен надоместок, основањето, статусот, составот и надлежностите на Комисијата

⁹Од 01.12.2019г избрано е лице кое ја отпочна својата работа како Национален известувач за борба против трговија со луѓе и илегална миграција во рамките на Народниот правобранител на РСМ.

¹⁰“Службен весник на Република Северна Македонија” бр:247/22.

за надоместок на жртви од кривично дело со насиљство, изборот, мандатот, престанокот на мандатот, како и разрешувањето на претседателот и на членовите на Комисијата, средствата за исплата на паричниот надоместок на жртвите, информирањето и поучувањето на жртвите, постапката за остварување на правото на паричен надоместок, правото на регрес, постапката во прекугранични предмети, како и евиденцијата и чувањето на податоци за остварување на правата од овој закон.¹¹

Изготвен е Предлог на Закон за правда за децата во кој се транспонирани¹²: Директивите за процедурална заштита на деца кои се осомничени или обвинети во кривична постапка и Директивата за утврдување минимални стандарди за правата, поддршката и заштитата на жртвите на криминал.

Врз основа на Националната Стратегија и Националниот акциски план за борба против трговија со луѓе и илегална миграција 2021-2025г,¹³ Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција на седницата одржана на ден 11.04.2022 год. донесе Решение за формирање на Оперативен тим за координација, следење и управување со случаи на трговија со луѓе, формална идентификација на жртвите и нивен статус (Оперативен тим)¹⁴. Врз основа на Решението на Комисијата, на состанокот одржан на 26.09.2022 г, изработен е Деловник за работење и постапување на Оперативниот Тим,¹⁵ кој Националната Комисија го усвои и стапи во сила на денот на негово потпишување, односно на првиот состанок на Оперативниот тим кој се одржа на 17.10.2022 г¹⁶. Задача на Оперативниот тим е да ги координира и следи случаите на трговија со луѓе и врз основа на спецификите на кривично правниот настан да го дефинира статусот на лицето и изврши формална идентификација на жртвите.

Министерството за труд и социјална политика согласно Правилникот за начинот, обемот, нормативите и стандардите за давање на социјалната услуга за привремен престој и за простор, средства, кадри и потребна документација за центар за привремен престој¹⁷ и Одлука за утврдување на цените на социјалните услуги во домот, за вон-семејна заштита, за стручна

¹¹Експертска поддршка за подготовкa на Деловникот на Комисијата за доделување на државен надомест на жртви на насилини кривични дела и образец беше обезбеден од страна на Програмска канцеларија на Совет на Европа во Скопје Хоризонтален инструмент 2 на ЕУ и Совет на Европа за Западен Балкан и Турција преку Проектот за превенција и борба против трговија со луѓе во РСМ.

¹²EU2016/800 на Европскиот парламент и на Советот за процедурална заштита на деца кои се осомничени или обвинети во кривична постапка и Директива 2012/29/EU на Европскиот парламент и на Советот од 25 октомври 2012 година за утврдување минимални стандарди за правата, поддршката и заштитата на жртвите на криминал и за замена на Рамковната одлука на Советот 2001/220 / JNA.

¹³Усвоени на шеесет и шестата седница на Владата на РСМ одржана на 20 април 2021 година.

¹⁴Решение бр. 10-279/1 од 19.04.2022 годин

¹⁵Со поддршка на ИОМ е изработен Деловник за работење и постапување на оперативниот тим, со кој се уредува начинот на работа, овластувањата на членовите и секретарот, начинот на свикување и текот на состаноците, присуството на состаноците, административно-техничката поддршка и други прашања и активности.

¹⁶ Оперативниот тим одржа два состанока и тоа на 17.10.2022г и 28.12.2022г

¹⁷Службен весник на РСМ, бр. 91/21.

помош и поддршка и за привремен престој склучи Управен договор за 2022 и 2023 г, за финасирање на услугата за привремен престој во Центарот за жртви на трговија со луѓе - Договор за реализација на доделените средства за обезбедување на услугата за Центар за привремен престој на жртви на трговија со луѓе помеѓу МТСП и Здружението за акција против насилиство и трговија со луѓе „Отворена Порта- Ла Страда“ Скопје (Отворена Порта).

На иницијатива на Комисијата а со поддршка на Канцеларијата на Советот на Европа, од страна на Здружението на млади правници (МЗМП) изработен е **Меморандум за соработка помеѓу МВР и ДИТ**,¹⁸ во насока на соработка при откривање на кривични дела поврзани со трговијата со луѓе и трудова експлоатација и упатување на потенцијалните жртви на трговија со луѓе со цел трудова експлоатација. Целта на овој Меморандум е подобрување на меѓусебната соработка помеѓу страните потписници со фокус на зајакнување на соработката во спречување, откривање и сузбињање на трговијата со луѓе со цел трудова експлоатација како и обезбедување на навремена заштита на жртвите и децата жртви од сите форми на експлоатација. Овој меморандум е во завршна фаза и се очекува негово потпишување во текот на 2023 г.

„Отворена порта“ и Универзитетска гинеколошката акушерска клиника УГАК – Скопје ја официјализира соработката преку потпишување на Меморандум за соработка со цел обезбедување на неопходни медицински прегледи за потенцијалните и жртвите на трговија со луѓе и други ранливи групи, спроведување на контрацептивни мерки за жртвите и спроведување на обуки на медицинскиот персонал за соодветно постапување со жртвите на трговија со луѓе.

Почнувајќи од септември 2022 г, воспоставена е соработка помеѓу „Отворена порта“ и здружението „Заеднички дом за мајки и деца од Украина“, со привремен престој во РСМ- Скопје за директна помош и поддршка на лицата од Украина. Здружението е претставувано од претседателката Викторија Гегова со која „Отворена Порта“ потпиша Меморандум за соработка во кој се дефинирани активностите на соработка. Во рамките на соработката досега дистрибуирана е храна за 30 семејства претежно сместени во Скопје, а исто така поддржа три деца со упис и плаќање на котизација за поседување на градинка и училиште.

1.3 МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ ПОСВЕТЕНИ НА БОРБАТА ПРОТИВ ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА

Во насока на унапредување на меѓународната и билатерална соработка, Министрите за внатрешни работи на Северна Македонија и Словенија,

---

¹⁸Меморандумот е изработен од страна на МЗМП со поддршка на проектот на Хоризонталниот инструмент II, на СЕ и Европската Унија, во координација со надлежните служби од двете институции.

потпишаа **Имплементациски Протокол за соработка во областа на борбата против трговијата со луѓе и трговијата со деца**.¹⁹ Целта на овој протокол е подобрување на соработката во областа на трговијата со луѓе, откривање на сите форми на злоупотреба на деца како и спроведувањето на заеднички проекти за подигнување на јавната свест и превенција во областа на трговијата со луѓе/деца.

1.4 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

- ❖ *Мониторинг и евалуација на спроведувањето на Конвенцијата на Советот на Европа*

Во период од 14-18 Март 2022г. се спроведе **третиот евалуациски круг** за Република Северна Македонија, согласно член 38(4) од Конвенцијата на Советот на Европа за преземање акција против трговија со луѓе, од страна на тимот на Експертската група за преземање акција против трговија со луѓе (ГРЕТА), предводени од потпретседателката г-ѓа Јулија Планицер. Претставниците на ГРЕТА ја остварија третата посета, која се реализираше по испратените одговори на Прашалникот за третиот круг на евалуација на спроведувањето на Конвенцијата од страна на надлежните органи. Средби со релевантни претставници од владините институции и граѓански здруженија, беа одржани со претставниците на ГРЕТА, преку кои се овозможи целосен преглед на степенот на реализација на активностите кои произлегуваат од Конвенцијата. Посетата беше од исклучително значење за РСМ бидејќи по остварената посета беше изготвен третиот Извештај за спроведување на Конвенцијата, за кој се очекува негово официјално објавување на почетокот од 2023 г.

- ❖ *Мрежата на Координатори за борба против трговијата со луѓе*

На 2 јуни 2022г. се одржа состанок на **Мрежата на координатори за борба против трговијата со луѓе на Југоисточна Европа (ЈИЕ)**,²⁰ во Будва- Црна Гора. Состанокот беше координиран од ICMPD, во улога на Секретаријат на Мрежата на координатори за борба против трговија со луѓе во Југоисточна Европа (NATC SEE), и Министерството за внатрешни работи на Словенија, на кој учествуваше Националната координаторка, г-ѓа Магдалена Несторовска. Истиот беше посветен на влијанието на украинската криза врз регионот на земјите од ЈИЕ и можностите за ублажување на ризиците од трговија со луѓе во услови на тековно масовно раселување на лутето. Координаторите споделуваа искуства и добри практики во управување со мешаните миграциски текови, и разменуваа информации за иновативни алатки во

---

¹⁹Имплементацискиот протокол беше потписан од страна на Министрите за внатрешни работи на Словенија и Северна Македонија на 18.03.2022 година во Скопје.

²⁰NATC SEE(Албанија, Босна и Херцеговина(БиХ), Хрватска, Косово, Молдавија, Црна Гора, РСМ, Романија, Србија, Словенија). На состанокот учествуваа и претставници од Регионалната иницијатива за миграции, азил и бегалци (MARRI) и Меѓународниот центар за развој на миграциска политика (ICMPD).

борбата против трговијата со луѓе. Состанокот се одржа на маргините на Регионалната работилница против трговија со луѓе 1-2 јуни 2022г, организиран од ICMPD во рамките на проектот „Развој на пристапи за подобрување на функционалноста на механизмите за упатување (НМУ) во учесниците на MARRI.“²¹

Во рамки на Управната група на регионалниот проект за спречување и борба против трговија со луѓе во Западен Балкан (ПакТ) беа одржани два состанока²² на кој присуствуваа Националните координатори за борба против трговија со луѓе и илегална миграција кои се членки на МАРРИ мрежата, претставници на членките на МАРРИ и Секретаријатот на МАРРИ.

❖ Останати меѓународни активности

Националната комисија во соработка со Канцеларијата на Специјалниот претставник и координатор за борба против трговија со луѓе на ОБСЕ и поддршка на Мисијата на ОБСЕ во Скопје, организираа конференција насловена „Проценка на ризиците и спречување на трговија со луѓе во синџирите на снабдување.“²³ Конференцијата беше отворена од страна на г. Валијант Ричи, Специјален претставник и координатор за борба против трговија со луѓе на ОБСЕ, г-ѓа Тренчевска, Министерка за труд и социјална политика, Амбасадорот Која, Шеф на мисијата на ОБСЕ во Скопје, и г-ѓа Несторовска, Национална координаторка за борба против трговија со луѓе и илегална миграција. Целта на конференцијата беше да се соберат сите релевантни чинители со кои ќе се споделат искуства на темата превенција и борба против трговијата со луѓе во синџирите на снабдувањето.

Националната координаторка г-ѓа Несторовска заедно со членови од Комисијата беа домаќини на студенти по мастер студии и нивниот професор од универзитетот Џон Хопкинс од Меѓународната правна клиника за човекови права од Вашингтон САД. Секоја година студенти од Универзитетот практично искуство стекнуваат преку анализи на имплементацијата на човековите права во одредени држави. Северна Македонија беше избрана од нивна страна за анализа од областа на Меѓународното право за човекови права и трговија со луѓе. Комисијата со задоволство ги сподели искуствата, начинот на функционирање и работа на институциите во борбата против трговија со луѓе за што беше и споделен извештај со препораки.

- Со поддршка на канцеларијата на ИОМ беа спроведени следните меѓународни активности:

---

²¹Проектот беше финансиран од Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) и се имплементираше во партнерство со MARRI, како дел од поширокиот регионален проект „Превенција и борба против трговијата со луѓе во Западен Балкан“ (РаСТ). Домаќин на состанокот беше МВР на Црна Гора (Одделот за борба против трговија со луѓе).

²²6-ти состанок на Управната група – Будва, Црна Гора, 01.06.2022 година.

7-ми состанок на Управната група – Тирана, Албанија, 22.11.2022 година.

²³Конференцијата беше одржана на 30 март 2022 година.

- Националната координаторка г-ѓа Несторовска заедно со членовите на Комисијата на 20.06.2022 беа домаќини на делегација од Црна Гора. Студиската посета на делегацијата беше со цел размена на информации, добри практики и искуства кои придонесуваат за градење на капацитетите за подобар одговор на трговијата со луѓе, особено во областа на трудовата експлоатација. Делегацијата на Црна Гора беше предводена од г-ѓа Тијана Шуковиќ од МВР заедно со претставници на Управата за полиција, Управата за инспекциски надзор и МТСП на Црна Гора.
- Од 30 јуни до 1 јули во Белград, делегација од РСМ предводена од Националната координаторка г-ѓа Несторовска присуствуваа на билатерален состанок за соработка во областа на борбата против трговија луѓе и криумчарење мигранти помеѓу Северна Македонија и Србија.²⁴ На состанокот се дискутираше за билатералните активности помеѓу двете држави во согласност со Договорите за соработка во областа на борбата против трговија со луѓе и борбата против криумчарењето мигранти помеѓу Северна Македонија и Србија потпишани во 2018г, а учество земаа 7 претставници од институциите (5 жени и 2 мажи).
- Од 26-28 септември во Дојран, одржана е тридневна средба на десет претставници на граничната полиција на Северна Македонија и Грција. Во текот на средбата претставниците на граничната полиција разменија најдобри практики и разговараа за размената на информации и унапредувањето на соработката во борбата против криумчарењето на мигрантите и трговијата со луѓе. Иницијативата беше реализирана во рамки на ИОМ проектот финансиран од владата на Швајцарија.
- На почетокот на 2022г, ИЦМПД започна со имплементација на проектот „Понатамошно зајакнување на мрежата на меѓународните координативни единици за спроведување на законот (ILECUc) во земјите од Југоисточна Европа (ЈИЕ) и земјите од Источното партнерство (ИАП)“²⁵ Во рамките на проектот беа спроведени следните активности во кои беа вклучени претставници од Северна Македонија:
  - На 27 април 2022г, беше одржана онлајн конференција за отворање на проектот, која имаше за цел да се зајакне меѓусебното разбирање на целите и очекуваните резултати на проектот ILECUs и воедно истиот ден беше одржана и работилница за раководителите на ILECU, која имаше за цел да ја зајакне соработката на меѓународните органи за спроведување на законот на земјите партнери, како и да ги потврдат темите што треба да се обработуваат на претстојните работилници, при имплементација на проектот. Истиот ден за време на работилницата беше воспоставена мрежа на контакт лица за

---

²⁴Со поддршка на ИОМ, финансиран Федерацијата на Швајцарија.

²⁵Целта на проектот е да се зајакне мрежата на ILECU во земјите од Југоисточна Европа и земјите од Источното партнерство - со фокус на Украина, Молдавија, Грузија, Северна Македонија и Србија, како и да се поддржат засегнатите страни во спроведувањето заеднички активности за спроведување на законот во соседните земји.

ILECU и беа идентификувани две тематски области: криумчарење мигранти и сајбер криминал, како приоритетни теми во иднина.

- На 28 април 2022г, се одржа онлајн работилница за претставниците на ILECU, со цел идентификување на информации и податоци од заеднички интерес, како и дефинирање на видот на размена на информации или активности за соработка. На работилницата беа истакнати и постоечките канали за комуникација и размена на информации кои се заеднички за сите партнери и споделени добри практики кои можат да се воспостават во иднина.
- Од 6-10 јуни 2022г, проектот организираше студиска посета за претставниците на ILECU на ИНТЕРПОЛ (Лион) и ЕВРОПОЛ (Хаг). Студиската посета имаше за цел да ги поддржи партните на ILECU со цел да развијат анализи за најновите трендови и иницијативи во меѓународната полициска соработка за сајбер криминал и криумчарење мигранти, и да се запознаат со најсовремените процедури за споделување информации.
- На 3-7 октомври 2022г, беше организирана студиска посета на унгарскиот ILECU + CEPOL, чија цел беше да понуди платформа за размена на меѓународна полициска соработка, криумчарење мигранти и трговија со луѓе и споделување на добри практики за прекуграничен надзор и техники за заедничко работење.
- На 7-8 ноември 2022г, во рамките на проектот „Зајакнување на управувањето со миграцијата во Западен Балкан преку подлабока соработка врз основа на Пактот на ЕУ за миграција и азил (RePact)“, претставници на МВР, учествуваа на **регионална тркалезна маса** во Белград, Србија на која беа представени реформите за миграција и азил во ЕУ, а претставниците од земјите од Западен Балкан, и во консултација со релевантни експерти разговараа за стратешкото и техничкото влијание на ЕУ Пактот за миграција и азил врз регионот.
- Во рамките на истиот проект, на 15 декември 2022г во Виена, Австроја, се одржа претконсултативен состанок со официјални претставници на Босна и Херцеговина, Србија и Северна Македонија, со цел дефинирање на натамошни заеднички активности во врска со влијанието на ЕУ Пактот за миграција и азил врз регионот, како и идентификување решенија во врска со влијанието што иницијативите на ЕУ/законските промени ќе го имаат врз управувањето со миграцијата во регионот.
- На 20-21 септември, преку активности предвидени во **Хоризонтален инструмент II на ЕУ/СнЕ “Превенција и Справување со борбата против трговијата со луѓе во Западен Балкан,**“ се одржа Регионална конференција „Борба против трговијата со луѓе со цел трудова експлоатација во Европа: стандарди, реалност и нови стратегии за акција“ во Белград - Србија, со учество на претставници од РСМ, БиХ и Србија, како и од други земји на Совет на Европа, на која присуствуваа над 100 учесници.

- Во рамки на Регионален Проект на ГИЗ: “Превенција и борба против ТЛ во Западен Балкан” (ПаКТ) се одржаа четири тематски конференции:

Развивање на капацитетите за идентификација, 22-25.03.2022 – Драч - Албанија, се одржа Конференција на која беа изработени и финализирани регионалните документи поврзани со Стандардни оперативни процедури за идентификација на ЖТЛ и ПЖТЛ во итни ситуации и Здравствени индикатори за идентификација на ЖТЛ и ПЖТЛ.²⁶

Национален механизам за упатување,

  - На 31.03.2022 се одржа вебинар „Развивање пристапи за зајакнување на функционалноста на НМУ кај членките на МАРРИ“;
  - На 01-02.06.2022 се одржа регионална работилница „Развивање пристапи за зајакнување на функционалноста на механизмите за упатување (НМУ) кај членките на МАРРИ“ – Будва, Црна Гора.²⁷

Подигнување на јавната свест, 20.06.2022 и 22.06.2022, се одржа онлајн работилница за регионална размена во насока на презентација на кампањи за подигање на јавната свест на тема сексуална експлоатација на жени и девојчиња и сајбер трговија со луѓе.²⁸

Ментално здравје и психосоцијална поддршка во прифатилишта за жртви на трговија со луѓе:

  - На 25.02.2022г, одржан првиот регионален состанок на прифатилиштата за жртви на трговија со луѓе;
  - На 18.07.2022г, вториот регионален состанок на прифатилиштата за жртви на трговија со луѓе;
  - На 19-20.09.2022г, Презентација на пристапите за ментално здравје и психосоцијална поддршка во прифатилишта за жртви на трговија со луѓе.
  - На 05-07.10.2022г, во Белград, одржан е третиот регионален состанок на прифатилиштата за жртви на трговија со луѓе;
- Канцеларија на Обединети Нации за дрога и криминал (УНОДЦ) организираше 5 регионални работилници и обуки за различни тематски прашања поврзани со Трговија со луѓе како дел од Регионалната иницијатива за трговија со луѓе во Југоисточна Европа вклучително и Северна Македонија (на секоја од подолу споменатите активности учествуваа по двајца претставници од Северна Македонија претставувајќи ги релевантните институции):
  - Регионална експертска работилница (РЕГМ): 2-3 март, Сараево-Босна и Херцеговина: регионална конференција на тема „Финансиски истраги и враќање на имот од трговија со луѓе, вклучително и компензација на

---

²⁶На конференцијата учествуваа тројца претставници од РСМ (МВР,МЗ и ЗГ „Отворена порта“).

²⁷Учесници: Националните координатори за борба против трговија со луѓе и илегална миграција кои се членки на МАРРИ, претставници на членките на МАРРИ, Секретаријатот на МАРРИ Регионалниот Центар, професионалци кои работат на НМУ во членките на МАРРИ.

²⁸На работилницата учествуваат 3 претставници од РСМ (МЗМП и МАРРИ РЦ).

жртвите, во ЈИЕ.²⁹ Целта на РЕГМ беше да ја унапреди дискусијата за трендовите и моделите на трговија со луѓе во ЈИЕ и да ги идентификува и анализира предизвиците поврзани со финансиските истраги, враќањето на имотот, вклучително и за компензација на жртвите, во случаите на прекугранична трговија со луѓе .

- Регионална експертска работилница (РЕГМ): 11-12 мај, Дубровник - Хрватска: УНОДЦ одржа регионална конференција на тема „Подобрување на одговорот на трговијата со луѓе за сексуална експлоатација, особено жени и девојки, преку справување со побарувачката во ЈИЕ.“³⁰ На конференцијата се дискутираа мерките за справување со трговијата со луѓе со цел сексуална експлоатација во ЈИЕ, фокусирајќи се на побарувачката што ја поттикнува сексуалната експлоатација.
- Регионална експертска работилница (РЕГМ): 5-6 Јули, Кумбор - Црна Гора на тема: „Осврт на информатички технологии во контекст на трговија со луѓе со цел сексуална експлоатација вклучувајќи деца во југоисточна Европа“. Работилницата имаше за цел да ги адресира тековните предизвици во справувањето со злоупотребата на информатички технологии во контекст на трговија со луѓе со цел сексуална експлоатација, размена на добри практики во откривање, употреба на паралелни и заеднички истраги со цел зајакнување прекуграничната соработка, особено со користење на дигитална форензика, електронски докази, споделување искуства за новите трендови во регрутирањето на жртвите на трговија со луѓе преку интернет, и обезбедување на заштита и користење на пристап насочен кон жртвите.
- Регионална експертска работилница (РЕГМ): 5-6 октомври, Кишињев - Република Молдавија на тема: „Спречување на трговијата со луѓе со цел трудова експлоатација со фокус на ланецот на снабдување во Југоисточна Европа“. Целта беше подобрување на знаењето и подигање на свеста за трговија со луѓе заради трудова експлоатација вклучувајќи и анализа во синџирите на снабдувањето.
- Регионална обука, 18-20 октомври, Белград - Србија, „Зајакнување на одговорот на кривичната правда за решавање на доказните прашања за истражување на случаи на трговија со луѓе во Југоисточна Европа“ која целеше да ја зголеми способноста на практичарите во земјите од Југоисточна Европа да истражуваат и гонат трговијата со луѓе и да се вклучат во ефективна прекугранична соработка преку промовирање заедничко разбирање на формите на трговија со луѓе во регионот.

➤ Здружението „Отворена Порта“ учествуваше на:

---

²⁹Над 50 практичари од кривичната правда од Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Хрватска, Грција, Молдавија, Црна Гора, Северна Македонија, Романија, Србија, Словенија и Косово според Резолуцијата 12-44 на Советот за безбедност на ОН, учествуваа на состанокот заедно со претставници од регионални и меѓународни организации, ГО, приватниот сектор и академската заедница.

³⁰Присуствуваа 50 експерти за борба против трговијата со луѓе од околу 20 земји.

- Од 2-3 март, во организација на ИЦМПД, дел од регионалната експертска група за финансиски истраги и враќање на имотот за трговија со луѓе, вклучително и компензација на жртвите, во ЈИЕ, во Сараево - БиХ.
- Од 2 до 6 мај, во Палермо, Италија, учествуваше на тренинг курс организиран за целите на проектот YU WOK 2 END HT, со цел да ги едукација на младите лидери и нивно зајакнување со вештини за активно спречување на трговија со луѓе.
- 7 волонтери на Здружението имаат можност да бидат дел од Обука за превенција од трговија со луѓе, во Малта од 09-15 јуни. Учесниците на младинската размена се стекнаа со специфични знаења, информации и алатки кои треба да се користат во контекст на врсничка едукација како корисна алатка за превенција и подигање на свеста за трговија со луѓе.
- Од 21-29 јуни, во Малта, учествуваше на обука „Ве оспособуваме за спречување на трговија со млади.“ Обуката обедини повеќе од 40 млади луѓе од Северна Македонија, Малта, Канада и Романија и им даде можност да се вклучат и да научат за содржини за трговијата со луѓе.
- Од 20 до 22 јуни, одржано е Генералното собрание на Европската НВО Платформа за борба против трговијата со луѓе – Ла Страда Интернационална (ЛСИ) која се одржа во Хелсинки,³¹ на кое се одржа панел што се фокусираше на методите за подобрување на пристапот до правда на жртвите на трговија со луѓе преку механизми за поплаки. Годишното собрание на „Ла страда“ послужи за рефлексија и усвојување на акциониот план за периодот 2022-2025г.
- Од 4 до 7 јули, учествуваше на форумот „Животната плата е можна!“ Форумот се одржа во Загреб - Хрватска. Настан организиран од мрежата „Кампања за чиста облека“ (CCC). На форумот се дискутираа на прашања поврзани со работничките права и животната плата.³²
- На 26ти и 27ми јули, беше дел од регионалниот состанок што се одржа во Тирана за размена на искуства и организирање мобилни тимови за идентификување и упатување на случаи на трговија со луѓе. Дваесет претставници од делегациите³³ ги претставија своите модели во земјата во регионот, разговараа за неопходноста од изготвување насоки за моделот на Косово и Црна Гора и натамошните чекори што треба да ги преземат за одржлив модел за Албанија и Северна Македонија.
- На 22 август, претставниците на Косово и Северна Македонија одржаа заеднички прекуграницен состанок во Косово со цел размена на искуства за гонење на трговците со луѓе, социјална асистенција и обезбедување услуги на жртви/потенцијални жртви на трговија со луѓе. Состанокот беше во

³¹На состанокот се собраа 32 претставници на организации членки на мрежата. Се разговараше за активностите на платформата реализирани до 2022 година, постигнатите резултати од заедничките активности за застапување во претходниот период и ажурирањата на одборот.

³²<https://lastrada.org.mk/living-wage-is-possible/?lang=en>

³³Националната канцеларија на Албанија, РСМ, Црна Гора и Косово, заедно со претставници од МВР-НЕСКМТЛ, социјални работници и здруженија на граѓани учествуваа на состанокот.

насока на продолжување на билатералната соработка во напорите за спречување и борба против трговијата со луѓе во организација на „Отворена порта“ и *Terre des hommes* – Косово.

- Од 20 и 21 септември 2022г, учествуваше на панелот насловен “Пристап до правда и ефективни правни лекови за жртвите на трговија со луѓе” во рамки на регионалната конференција „Борба против трговијата со луѓе со цел трудова експлоатација во Европа: стандарди, реалност и нови стратегии за акција“ која се одржа во Белград поддржана од страна на Советот на Европа.
- На 14ти и 15ти ноември, во Скопје, во организација на „Отворена порта“ и „*Terre des hommes* - Косово“ се одржа втора меѓу гранична средба на Северна Македонија и Косово за транснационалната соработка помеѓу земјите за идентификација и помош на жртвите на трговија со луѓе, со фокус на децата, преку унифицирани стандардни оперативни процедури (УСОП).³⁴ На средбата се дискутираше за: зајакнување на институционалните напори во справување со трговијата со луѓе, вклучувајќи ја формалната и раната идентификација на жртвите, обезбедување на помош на жртвите, остварување на соработката во конкретни случаи помеѓу земјите, спроведувањето на УСОП, улогата на контакт точките и идентификување на предизвиците.
- Од 18ти до 19ти ноември 2022г, учествуваше на третата регионална конференција на тема „Подобрување на обезбедување на услуги и свеста за борба против трговијата со луѓе на Балканот“ во Тирана.³⁵ Конференцијата имаше за цел споделување на достигнувањата на институционалните и граѓанските чинители во Албанија, Косово, РСМ и Црна Гора во областа на трговијата со луѓе како и претставување на успешната петогодишна соработка која донесе консолидација на унифицирани добри практики за поддршка на жртвите на трговија со луѓе, превенција и нивна рехабилитација.
- Во периодот од 12 до 15 декември 2022г, „Отворена Порта“ организираше студиска посета во Холандија. Претставниците од институциите³⁶ имаа можност да разменат искуства и практики во делот на заштитата на жртви на трговија со луѓе и да ги посетат постоечки прифатилишта и организации кои нудат сервиси за жртви. Во рамките на посетата беа организирани средби и состаноци со најразлични претставници на државни институции како и невладини организации со истакнатото искуство во областа на директна помош и поддршка на жртви на трговија со луѓе. Целта беше осознавање на искуствата и практиките од Холандија во однос на проширување на постоечките капацитети во РСМ за помош, поддршка и згрижување на

---

³⁴Учествуваа 13 претставници од Канцеларијата на националниот координатор на Северна Македонија и Косово, претставници од полицијата и НЕСКМТЛ, гранична полиција, НМУ/ЦСР, Центарот за жртви на трговија со луѓе и невладините организации.

³⁵На која учествуваа националните координатори против трговијата со луѓе, претставници на владини институции и партнеришки организации на Албанија, Косово, Црна Гора и РСМ.

³⁶Националната Комисија, МТСП и Националниот механизам за уплатување.

жртвите на трговија со луѓе, како и размена на добри практики од постоечките прифатилишта во Холандија за згрижување и заштита на деца, жени и мажи, жртви на трговија со луѓе и искуства во однос на нивната одржливост.

2. ПРЕВЕНЦИЈА

2.1 ИДЕНТИФИКУВАЊЕ НА ПРИЧИНИ ЗА ПОЈАВА НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА

- Канцеларијата на Советот на Европа во Скопје,³⁷ изработи повеќе материјали во насока на подобрување на превенцијата, идентификацијата и поддршката во борбата против трговијата со луѓе:
  - Студијата за трговија со луѓе со цел трудова експлоатација: ризик фактори, трендови и предизвици во Северна Македонија;
  - Краток водич за здравствени работници за идентификување и поддршка на жртвите на трговија со луѓе;
  - Ревидирана брошура наменета за Дипломатско конзуларните претставништва во спречување и борба против трговија со луѓе;
  - Компаративна анализа за постапката за доделување на надомест на штета од страна на државата на жртви на трговија со луѓе и барањето за надомест на штета;
  - Медиумски истражувачки стории врз основа на доделени микро грантови и³⁸
  - Промотивно видео.³⁹
- ИЦМПД, во рамките на регионалниот проект „Развивање на пристапи за подобрување на функционалноста на националните механизми за упатување (НМУ) кај учесниците во МАРРИ“⁴⁰ во 2022г, изготви практични пристапи со цел да се подобри функционалноста на националните механизми за упатување за жртви на трговија со луѓе во Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Црна Гора, Северна Македонија и Србија. Пристапите содржат рационализирани методи, инструкции, алатки и добри практики за:(1) вклучување/учество на лицата што преживеале трговија со луѓе како

³⁷Во рамки на проектот Хоризонтален инструмент II на ЕУ/СнЕ „Превенција и Справување со борбата против трговијата со луѓе во Западен Балкан.“

³⁸Documentary movie "FROM DUSK TILL DAWN THEY BEG AT THE CROSSROADS AND DREAM OF BETTER TOMORROW."

- Investigative story: economic emigrants entangled in the web of labor exploitation.
- Nova TV - outside of the system - in the magic circle (research story).
- Nezavisen - Elena's closed circle, the most dramatic case of child trafficking.
- Svedok - Covid - 19 crises changes the course and forms of human trafficking in North Macedonia.
- Globi - Economic emigrants entangled in the web of labor exploitation.

³⁹ "Act against Human Trafficking" North Macedonia - HFII (subtitled)

⁴⁰Имплементиран во партнество со МАРРИ и финансиран од Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ).

советници и во процесот на развој на политики и во оперативниот одговор; (2) подобрување на каналите за комуникација и координација меѓу релевантните чинители во НМУ; и (3) развивање критериуми за реафирмирање на учеството на граѓанските организации во рамките на НМУ во регионот на МАРРИ. Во рамките на истиот проект, на 1-2 јуни 2022г, во Будва- Црна Гора, беше организирана регионална работилница, со учество на триесетина практичари од земјите од регионот. На работилницата беа претставени и дистрибуирани публикациите од изготвените пристапи за подобрување на функционалноста на НМУ, а исто така, се спроведоа сесии за имплементирање на пристапите во практика и нивно прилагодување на национално ниво.

- **Прирачник на ИОМ**, со процедури за проверка на пасоши⁴¹ – преведен на македонски јазик и достапен за понатамошна употреба од страна на припадниците на граничната полиција.
- **Канцеларија на Обединети Нации за drogi и криминал – УНОДЦ** во Мај 2022г. објави извештај “Експлоатација и злоупотреба: обемот и опсегот на трговијата со луѓе во Југоисточна Европа”⁴² кој ги опишува најчестите форми на трговија со луѓе во ЈИЕ од практична перспектива, адресирање на тековните предизвици со кои се среќаваат професионалци кои се вклучени во различните фази, од откривање до гонење, вклучително и превенција и заштита на жртвите. Извештајот наведува препораки за начини како да се намали побарувачката, да се подобри откривањето на случаи, да се поддржат жртвите и да се обезбедат повеќе пресуди. Тој исто така, идентификува неколку клучни области, како што е подобрување на собирањето податоци за нејзината распространетост и пристапот до услугите за заштита и рехабилитација за жртвите.
  - УНОДЦ во соработка со клучни актери од РСМ изготви “Анализа на случаи на трговија со луѓе и деца: предизвици за ефективно гонење и санкционирање на сторителите.“ Целта на оваа анализа е подобрување на знаењето за факторите на ризик и системските празнини кои го обликуваат циклусот на гонење, од идентификација на жртви до судење на сторителите во случаите на трговија со луѓе.
  - Наодите и препораките од Националниот преглед и анализа на 13 случаи на трговија со луѓе, беа валидизирани на еднодневна работилница организирана со 36 учесници кои ги претставуваат релевантните засегнати страни во земјата. Врз основа на оваа средба е изгoten „Национален извештај за трговија со луѓе и со деца: предизвици за ефективно гонење и

⁴¹Активноста е дел на ИОМ проект поддржан од страна на Кралството Холандија.

⁴²Над 450 експерти за БПТЛ од 22 земји придонесоа во извештајот кој ги испитува основните причини за ТЛ, профилот на жртвите и сторителите и методите на регрутирање на трговците со луѓе. Извештајот, кој ги консолидира наодите од пет регионални експертски состаноци, исто така ги истакнува успешните активности што некои земји ги преземаат за да се спречи трговијата со луѓе и да се гонат инволвираните криминалци. На следниов линк може да се пристапи до публикацијата: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Exploitation_and_Abuse.pdf

санкционирање на сторителите.“ Наодите и препораките од Анализата на случаите на трговија со луѓе во РСМ беа презентирани пред членовите на работната група на Изолационата седница за изменување и дополнување на Законот за кривична постапка (ЗКП) и врз основа на дадените препораки беа изработени измени на ЗКП и вклучени во текстот.

- Во рамки на Регионален Проект на ГИЗ: “Превенција и борба против трговија со луѓе во Западен Балкан” (ПакТ) изработени се седум публикации во рамки на два тематски пакети и тоа:⁴³

Во тематскиот пакет Развивање на капацитетите за идентификација беа изработени:

- СОП за идентификација на жртви на трговија со луѓе и потенцијални жртви во итни ситуации.
- Здравствени индикатори за идентификација на жртви на трговија со луѓе и потенцијални жртви.
- Брошура за стандардни оперативни процедури за идентификација на жртви на трговија со луѓе и потенцијални жртви во итни ситуации.
- Брошура за Здравствени индикатори за идентификација на жртви на трговија со луѓе и потенцијални жртви.

Во тематскиот пакет Национален механизам за упатување, изработени се:

- Водич за практичари, вклучување на преживеаните лица во процесот на креирање политики и оперативниот одговор на трговијата со луѓе - Изработен од Меѓународен центар за развој на миграциска политика (ИЦМПД) од Иванка Хајнцл, Програма за борба против трговија со луѓе на ИЦМПД.
- Водич за практичари, Подобрување на комуникацијата и координацијата меѓу чинителите на НМУ во членките на МАРРИ – Изработен од Меѓународен центар за развој на миграциска политика (ИЦМПД), од д-р Елена Петреска, Програма за борба против трговија со луѓе на ИЦМПД.
- Практичен водич, Подобрување на учеството на граѓанските организации во механизмите за упатување на членките на МАРРИ – Изработен од Меѓународен центар за развој на миграциска политика (ИЦМПД), од Едгар Федерциони Дос Сантос.

- Во текот на 2022г „Отворена Порта“ ги изготви и издаде следните анализи, прирачници и истражувања:

- Четврти мониторинг извештај -Следење и евалуација на законите и политиките за дејствување против трговијата со луѓе и нивно спроведување во РСМ за периодот 2020-2021г. Овој извештај дава приказ за напредокот на Северна Македонија во четири од седум области против трговијата со луѓе, и

---

⁴³Публикациите се објавени на македонски јазик, како и на јазиците користени во Западен Балкан (албански, српски/црногорски/босански) и англиски јазик.

тоа: идентификација, помош, обесштетување и институционална рамка и соработка.⁴⁴

- Извештај во сенка, Поглавје 24-Извештајот се фокусира на борбата против организираниот криминал и трговијата со луѓе. Извештајот го покрива периодот 2021г и 2022г и го проценува напредокот во борба против трговијата со луѓе и презентира препораки за понатамошни дејства.⁴⁵
- Истражување Онлајн експлоатација и трговија со деца -Општата цел на истражувањето беше утврдување на моменталната состојба, предизвиците со кои се соочуваат и помошта која им стои на располагање на потенцијалните и идентификуваните жртви на трговијата со луѓе/деца преку интернет, превенција и обезбедување соодветни услуги.⁴⁶
- Со поддршка на Советот на Европа во соработка со Институтот за јавно здравје и Центарот за истражување и креирање на политики, изработен е Краток водич за здравствени работници за идентификување и поддршка на жртвите на трговија со луѓе. Целта е водичот е да биде достапен и лесно употреблив од страна на општите лекари, медицински сестри, екипите на брза помош, гинеколози, хирурзи, односно, од страна на сите здравствени работници кои може да дојдат во допир со потенцијални жртви на трговија со луѓе.
- ДАЛИ СИ ЖРТВА НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ- ПРЕПОЗНАЈ ГИ ЗНАЦИТЕ - Брошура е создадена да им помогне на лицата да се заштитат од трговијата со луѓе, да се информираат за достапните услуги и правата кои може да ги остварат на територијата на РСМ.⁴⁷
- СЕ ШТО ВИ Е ПОТРЕБНО ДА ЗНАЕТЕ -леток за украинските бегалци (на английски, македонски и украински јазик), кој се промовираше преку социјалните мрежи и мрежата Ла Страда и Ла Страда Украина. Летокот е од информативен и превентивен карактер за тоа како да се избегне трговија со луѓе и експлоатација, упатува каде да се обратат за помош, кои услуги им се достапни и како да се движат низ земјата.⁴⁸
- ОСТАНЕТЕ БЕЗБЕДНИ И ЗДРАВИ - БРОШУРА за одржување хигиенски навики, здравје, ментално здравје и родово базирано насилиство.⁴⁹

---

⁴⁴На 23 декември 2022 во Скопје се презентираше извештајот и се дискутираше со главните чинители, одговорните институции, давателите на услуги и граѓанските организации.

https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2023/01/MONITORING-IZVEShTA- interactive_final-2-2.pdf

⁴⁵<https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2023/01/IZVEShTA-VO-SENKA-INTERACTIVE.pdf>

⁴⁶Во насока на зајакнување на превенцијата од трговија со деца, истражувањето вклучува и препораки за намалување на онлајн експлоатацијата на децата. На 16 септември 2022 во Скопје прелиминарните резултати од истражувањето беа презентирани пред надлежните субјекти, чии препораки и заклучоци се интегрираа во извештајот од истражувањето. Финансирано од ГИЗ.

⁴⁷Брошурата е направена на 4 јазици (македонски, ромски, албански и английски јазик). <https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2022/12/Broshura-Trgovi-a-so-lu-e-makedonski-2.pdf>

⁴⁸Летокот е дистрибуиран на граничните премини и преку други национални граѓански организации. https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2022/08/Leaflet_RU.pdf

⁴⁹ Брошурата се изготви на фарси и английски јазик. <https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2022/09/Broshura-persiski-2-2.pdf>

- Во рамки на проектните активности **Македонското здружение за млади правници (МЗМП)** во текот на 2022г, изработи два документи:
  - Во ноември 2022г, беше подготвен документ за политики насловен „Сезонската работа- плодна почва за трудова експлоатација“ во кој се истакнуваат проблемите со кои се соочуваат сезонските земјоделски работници и ризикот од трудова експлоатација.⁵⁰ МЗМП во рамки на регионалниот проект на ЕУ Безбедност на човекот и границите – Борба против криумчарење мигранти во Западен Балкан подготви анализа за криумчарење мигранти во РСМ.⁵¹
  - МЗМП во рамки на регионалниот проект на ЕУ⁵² подготви анализа за криумчарење мигранти во РСМ.

2.2 ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА СТРУЧНИТЕ И НАДЛЕЖНИТЕ СЛУЖБИ

Изминатата 2022 г, 134 полициски службеници (36 жени 98 мажи) од повеќе служби⁵³ во МВР учествуваа на стручни усовршувања⁵⁴ од областа на трговијата со луѓе и илегалната миграција.

- Во рамки на заедничката програма на ЕУ и Совет на Европа **Хоризонтален инструмент II**, преку Програмската канцеларија на Советот на Европа во Скопје беа организирани повеќе активности и обуки на кои знаењето беше мерено со тест пред и по обуката и изгответи заклучоци и препораки:
  - 31 март – 1 април, Охрид – „Основна обука за детектирање, идентификување и упатување на потенцијални ЖТЛ за трудова експлоатација“ учествуваа 25 лица, (16 жени и 9 мажи).
  - 20 април, Скопје – „Обука за училишни психологи и педагози за интервјуирање на потенцијални деца жртви на трговија со луѓе“ учествуваа 26 лица (24 жени и 2 мажи).
  - 26-27 мај и 13 септември, Скопје – 3 фокус групи за подготовка на „Краток водич за здравствените работници за трговија со луѓе“, со учество на здравствени работници и здруженијата на граѓани. Вкупно 34 лица, 25 жени и 9 мажи земаа учество во фокус групите.

---

⁵⁰Документот за политики е испратен до релевантните органи и институции и претставуваше иницијална точка за понатамошно застапување за промени имајќи предвид дека во моментот е во тек нов закон за подобрување на правната положба на сезонските работници, нивна регистрација и задолжителна регистрација на придонеси за здравствено, пензиско, социјално и инвалидско осигурување преку кои активности и мерки би ја спречиле трудова експлоатација и евентуална појава на трговија со луѓе.

⁵¹Анализата е достапна на англиски јазик и може да се најде на следниов линк: https://myla.org.mk/wp-content/uploads/2023/01/Krijumcarene_migranata_NM_WEB-2.pdf

⁵²Безбедност на човекот и границите – Борба против криумчарење на мигранти во Западен Балкан, Анализата е достапна на англиски јазик и може да се најде на следниов линк: https://myla.org.mk/wp-content/uploads/2023/01/Krijumcarene_migranata_NM_WEB-2.pdf

⁵³НЕСКМТЛ, ОГРМ и Регионалните центри за гранични работи, Секторите за внатрешни работи, Секторот за меѓународна полициска соработка.

⁵⁴Според податоците на МВР одржани се 29 Обуки, 5 конференции, 3 Работилници, 2 состаноци и 2 студиски посети.

- 18-19 октомври, во Скопје се одржа „Обука за превенција на трговија со деца, инклузија и заштита“ наменета за претставници на центрите за поддршка на згрижувачки семејства, МТСП и ЦСР. Обуката ја посетија 24 лица, 17 жени, 7 мажи.
- 27 октомври, Скопје – Мултидисциплинарна обука за улога на дипломатско-конзуларен персонал на тема „Превенција и борба против трговија со луѓе“, а во насока на детектирање, откривање, заштита и упатување на потенцијални жртви на трговија со луѓе. За таа цел беше изготвена и брошура поврзана со темата која беше дополнително дисеминирана во рамки на МНР. (На обуката присуствуваа 17 лица, 11 мажи, 6 жени, или 12 лица од МНР кои се стекнаа со сертификати за учество.)
- 9-10 ноември, Скопје – Обука за „Превенција на трговија со деца“ посетена од 20 воспитувачки од 20 предучилишни установи.
- 5 - 6 декември, Скопје – се одржа „Специјализирана обука за згрижување на деца жртви на трговија со луѓе“ на која 20 жени и 2 мажи од центрите за поддршка на згрижувачките семејства, Центрите за социјална работа, Завод за социјални дејности, учествуваа на специјализираниот модул за превенција на трговија со деца, поддршка, ресоцијализација и реинтеграција на жртви на трговија со деца.

➤ **Канцеларијата на Обединетите нации за дрога и криминал (УНОДЦ) врз основа на наодите и препораките од Анализата и Националниот Извештај подготви Национален план за обуки. Во таа насока во соработка со Комисијата, одржаа повеќе настани на национално ниво:**

- 22 - 24 Јуни 2022, Охрид, ја спроведе првата мултидисциплинарна обука „Постапување на надлежните органи во случај на сомнеж за потенцијална жртва на трговија со луѓе и деца“⁵⁵ која имаше за цел да ги истакне предизвиците во практичното постапување и соработката, успешно идентификување и грижа за жртвата во функција на поефективно гонење и санкционирање на сторителите. На обуката учествуваа вкупно 25 учесници од кои 10 мажи и 15 жени.
- 23 – 25 ноември 2022г во Велес, УНОДЦ во соработка со Комисијата, Академијата на судии и јавни обвинители и Центарот за обука на МВР ја организираше втората национална мултидисциплинарна тематска работилница „Истрага, гонење и судење на случаи на трговија со луѓе преку пристап насочен кон жртвата.“⁵⁶ Целта беше зајакнување на професионалните капацитети на практичарите надлежни за професионално спроведување на истрагата и судењето во случаите на трговија со луѓе и дете. На работилницата учествуваа 33 учесници 12 мажи и 21 жена.

---

⁵⁵На која учествуваа: полицајци, обвинители, судии, претставници на здруженија на граѓани и центар за обука на полиција и социјални работници.

⁵⁶За време на тридневната обука, 33 учесници (судии, обвинители, полицајци, социјални работници, сектор за еднакви можности при МТСП, адвокати, претставници на здруженија на граѓани и центар за обука на полиција, трудови инспектори) имаа можност да разговараат за предизвиците при спроведување со случаите на ТЛ/ТД.

- 14 април 2022 г. се одржа национална тркалезна маса со цел да ги потврди наодите и препораките кои произлегуваат од националниот преглед и анализа на случаите на трговија со луѓе. Целта на спроведената анализа беше подобрување на знаењето и утврдување на празнините и предизвиците во обвинителниот циклус, од идентификација на жртвата до судењето на случаите. На тркалезната маса учествуваа 36 учесници од кои 25 мажи и 11 жени.
  - Дополнително, врз основа на изготвените прегледи и анализа на случаи на трговија со луѓе, УНОДЦ подготви регионален план за менторство.⁵⁷
  - 27-29 септември 2022 во Будва - Црна Гора, се спроведе Првата мултидисциплинарна регионална тематска обука.⁵⁸ која имаше за цел да ги обезбеди преку дискусија празнините во имплементацијата и операционализација на законодавните и институционалните рамки во ЈИЕ, и сензибилизирање за сериозноста и сложеноста на криминалот преку споделување на добри практики и решенија со посебен фокус на меѓународната соработка.
- Со поддршка на **канцеларијата на ИОМ** во Скопје во рамки на различни проекти во партнерство со Комисијата, во текот на 2022г, одржаа повеќе настани:
- Спроведени се 8 обуки на тема трговија со луѓе и криумчарење на мигранти, вклучувајќи и симулацијска обука со фокус на: индикаторите за детекција на прекуграницен криминал, вклучително и трговија со луѓе и криумчарење на мигранти, меѓународна соработка, приирање и размена на информации и докази и друго. На обуките присуствуваа 85 претставници на полицијата и јавни обвинители, од кои 68 мажи и 17 жени.
  - 29 претставници на полицијата 19 мажи и 10 жени – членови на Таск форсе од РСМ и Србија учествуваа на две специјализирани симулации⁵⁹ во Србија врз основа на потпишаниот Протокол за соработка помеѓу двете држави, со цел унапредување на вештините за меѓу-институционална соработка во борбата против прекуграницниот организиран криминал, вклучително трговијата со луѓе и криумчарењето на мигранти.
  - На 11-13 јули 2022г во Охрид, се одржа тридневна работилница⁶⁰ на тема „Интервју техники за жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе“ за повеќе 30 членови (15 мажи и 15 жени) на 5 мобилни тимови и Таск форсе. Во

---

⁵⁷Регионалниот план за менторство е изработен во Албанија, Молдавија, Црна Гора, Северна Македонија, Србија, како и заклучоците од последователните одржани состаноци за валидација а во себе содржи спроведување на две регионални мултидисциплинарни работилници и две регионални симулации за трговија со луѓе.

⁵⁸На обуката учествуваа 28 лица судии, обвинители, полиција, невладини организации од Албанија, Молдавија, Црна Гора, Северна Македонија (3 претставници: судија, обвинител и претставник од полиција) и Србија.

⁵⁹Активноста е дел на ИОМ проект поддржан од страна на Кралството Холандија.

⁶⁰Работилницата беше отворена од Национална координаторка за борба против трговија со луѓе и илегална миграција, г-ѓа Магдалена Несторовска и шефицата на канцеларијата на ИОМ од Северна Македонија, г-ѓа Соња Божиновска Петрушевска. Активноста е дел на ИОМ проект поддржан од Банката за развој на Советот на Европа.

наставната програма беше вклучително и целодневна сесија за техники за управување со стресот, до најдобрите практики и техники за понатамошно подобрување на ефективно извршување на нивните секојдневни должности како и родовите аспекти во борбата против трговијата со луѓе.

- 59 припадници на граничната полиција (51 маж и 8 жени) во периодот ноември-декември 2022г беа дел од три два-ипол дневни обуки на теми поврзани со: Хуманитарно гранично управување, СОП за идентификација, проверка на ранливост, родово чувствителни интервјуа, механизам за упатување на идентификувани криумчарени мигранти, непридружувани деца, потенцијални/жртви на трговија со луѓе; човекови права и родовиот пристап во граничното управување; Справување со криумчарење мигранти и трговија со луѓе, вклучувајќи ги најновите миграциски трендови, рути и предизвици.

➤ Во рамки на регионалниот проектот ПАКТ⁶¹ имплементиран од Terre des Hommes (TdH) Фондација во партнерство со проектот GIZ/PaCT и MARRI⁶², беа спроведени неколку активности:

Во рамки на Тематски пакет: Развивање на капацитетите за идентификација беа одржани:

- Во март 2022г, работна група⁶³ изготви СОП за постапување со итни случаи за трговија со луѓе и Индикатори за здравствени работници за идентификација на жртви на трговија со луѓе во Драч – Албанија.
- На 24-27.05.2022 во Скопје се одржа Регионален тренинг за тренери на тема „Зајакнување на капацитетите на професионалци за идентификација на ЖТЛ - Здравствени индикатори за ЖТЛ и ПЖТЛ и Регионални стандардни оперативни процедури за ЖТЛ и ПЖТЛ во итни ситуации“ б претставнички од РСМ⁶⁴ се здобија со сертификати за обука.
- На 20.10.2022 од страна на Министерството за здравство и Институтот за јавно здравје во соработка со Комисијата, бте обучени претставнички од РСМ спроведоа обука за трговија со луѓе, наменета за здравствени работници на тема „Презентација на Здравствените индикатори и Регионалните стандардни оперативни процедури за идентификација на жртви на трговија со луѓе“, на која присуствуваа 13 лица, 6 мажи и 7 жени.⁶⁵

Во рамки на Тематски пакет Ментално здравје и психосоцијална поддршка во прифатилишта за жртви на трговија со луѓе се одржаа:

---

⁶¹Превенција и борба против трговијата со луѓе во Западен Балкан „Зајакнување на регионалната соработка и зајакнување на механизмите за идентификација за жртви на трговија со луѓе и потенцијални жртви во Западен Балкан“

⁶²Регионална иницијатива за миграција, азил и бегалци.

⁶³Претставници од МВР, Министерство за здравство, ЦСР – Скопје и ЗГ Отворена Порта/Ла Страда.

⁶⁴6 жени - претставнички од Министерството за внатрешни работи (1), Министерство за здравство (1), Институт за јавно здравје (2), Центарот за социјална работа – Скопје (1) и Здружение на граѓани Отворена Порта/Ла Страда (1)

⁶⁵Вкупно 13 лица ја посетија обуката 6 Мажи / 7 Жени, учесници од ПЗУ: 5; ЈЗУ:6; МЗ: 2.

Обуки за психолошко советување на професионалци кои работат со ЖТЛ и мигранти:

- На 11.04.2022г, I дел Основна обука: Што е советување? „Процес наспроти содржина“ и Разбирање и усвојување на клучните принципи за стекнување доверба – онлајн, учествуваа 6 претставнички од Здруженијата на граѓани.
- На 20.04.2022Ог, II дел основна обука: „Основни техники на советување, активно слушање и работа со предизвици“ – онлајн, на која учествуваа 3 претставнички од Здруженијата на граѓани.
- На 09.05.2022г, Напредна обука: „Менување на перспектива, Дефинирање на цели, и Првото интервју“ – онлајн, учествуваа 2 претставнички од Здруженијата на граѓани.

Обуки за алатката Points of You⁶⁶

- На 23.05.2022г, Основна обука: Воведен дел, “Coaching Game“ и “Punctum“,учествуваа 5 претставнички од Здруженијата на граѓани.
- На 26.05.2022г, Напредна обука: Претходно искуство во користење на алатката, комуникациски вештини, работа со целна група, учествуваа 5 претставнички од Здруженијата на граѓани.
- На 30.05.2022г, Специјализирана обука: техники “Flow“ и “Face“ и работа со нив, учествуваа 2 претставнички од Здруженијата на граѓани.

➤ **Академијата за судии и јавни обвинители „Павел Шатев,“** во тековната 2022 г, во соработка и организација на УНОДЦ има реализирано два настани од областа на трговија со луѓе и илегална миграција на теми:

- Од 22-24.06.2022г., спроведена е обуката „Заклучување на неказнивоста на трговците со луѓе и правдата за жртвите за трговија со луѓе во ЈИЕ“ на која учествуваа 13 учесници, 7 мажи и 6 жени.⁶⁷
- 23 – 25 ноември 2022, обука „Истрага, гонење и судење за случаите на трговија со луѓе преку пристап насочен кон жртвата,“ учествуваа 17 учесници (6 мажи и 11 жени).⁶⁸

➤ **Македонското здружение на млади правници (МЗМП)** од 20-23 Јуни 2022, МЗМП организираше национална обука за борба против криумчарење на мигранти во Западен Балкан за претставници на МВР (различни организациони единици/сектори), ЈООКК и ЗГ.⁶⁹ На обуката учествуваа 33

---

⁶⁶На 7 вработени во ЦЖТЛ им беа испорачани обуки како работа со ЖТЛ во транснационалниот механизам и запознавање со УСОП, родово базирано насилиство, траума и справување со истата, препознавање на трудова експлоатација, превенција на млади за трговија со луѓе посета на 4 обуки за примена на техника Points of you.

⁶⁷4 јавни обвинители (2 мажи и 2 жени), 2 стручни соработници од обвинителство (1 маж и 1 жена), 1 судија (маж) и 6 полициски службеници (3 мажи и 3 жени).

⁶⁸6 судии (3 мажи и 3 жени), 6 јавни обвинители (жене) и 5 полициски службеници (3 мажи и 2 жени).

⁶⁹ЕТЛКМ; оддел за прекуграницен криминал, миграции, странци и реадмисија; Оддел за гранични работи и миграции; Сектор за меѓународна полициска соработка; Регионален центар за гранични работи Исток, Запад, Север и Југ; Единица за внатрешни работи Кисела Вода; Сектор за меѓународна полициска соработка; Единица за насилен криминал; Единица за економски и компјутерски криминал; Одделение за криминалистички работи Гази Баба;) Одделение за криминалистичка полиција; Сектор за внатрешни работи Битола; Сектор за внатрешни работи Скопје). Обуката се организираше во рамки на регионалниот

претставници, (17мажи/16жени) на државни институции и здруженија на граѓани од Македонија. Целта на обуката беше да се изградат и зајакнат капацитетите и вештините на националните институции и засегнатите здруженија во борбата против криумчарењето на мигрантите во Западен Балкан и заштитата на правата на жртвите на криумчарење.

Дополнително, во текот на 2022г, се одржа и конференција насловена: „Борбата против трговијата со луѓе преку институционални и вонинституционални механизми.“⁷⁰ На конференцијата беше нагласена потребата од зајакнување на меѓу институционалната соработка, соработката со здруженијата, приватниот сектор и синдикатите. На конференцијата имаше 62 учесници, 23 мажи, и 39 од женски пол.

➤ **Здружението „Отворена Порта“ ги спроведе следните обуки:**

- На 12-13 јуни 2022 г, организираше напредна обука за развој на креативни вештини за справување со професионален стрес и превенција од синдром на исцрпеност за 11 жени, социјални работници и психологи. Обуката беше спроведена од двајца надворешни експерти/обучувачи.
- Во текот на 2022 се работеше на зајакнување на компетенциите на персоналот, особено за личниот и професионалниот раст на професионалците од „Отворена порта“ кои им помагаат на жртвите на трговија со луѓе. Беа спроведени супервизорски сесии со целиот тим (групни сесии) како и индивидуални сесии кои за секој поединец ги спроведуваат стручни психотерапевти.
- На 14 јуни 2022, одржа напредна обука за 15 жени професионалци, „Ефикасна помош и упатување до корисниците на СОС услугите“. Обуката се фокусираше на механизмите и техниките за ефикасна помош и помош и брза интервенција особено за украинските лица бегалци во ризик од трговија со луѓе кои би можеле да се јават на СОС линијата.
- На 5 јули 2022г, спроведе основна обука на тема Превенција од трговија со луѓе, со наставници и стручен кадар од ОУ „Невена Ѓорѓиева Дуња“, во Скопје, на која активно учество земаа 32 учесници (2мажи и 30 жени). Целта на работилницата беше да се зајакнат капацитетите на учесниците за соодветно и навремено идентификување, упатување и обезбедување помош, поддршка и заштита на потенцијални и жртви на трговија со луѓе.
- 31 октомври 2022г, се одржа обука „Работа со жртви на трговија со луѓе“, во Скопје (онлајн). Обуката беше со цел стручна поддршка на лицата кои работат со млади, жртви на трговија со луѓе и препознавање и справување со симптомите на исцрпеност поради природата на работата. Вкупно 21учесник

проект Безбедност на човекот и границите – Борба против криумчарење на мигранти во Западен Балкан, поддржан од Европската комисија и имплементиран од Група 484 од Србија, МЗМП од Македонија, Ваша права од Босна и Херцеговина, Белградскиот центар за човекови права од Србија, Албанскиот Хелсиншки комитет од Албанија, Графанска Алијанса од Црна Гора и Данскиот совет за Бегалци.

⁷⁰Како говорници беа поканети г-дин Љупчо Маркудов како раководител на одделението за борба против трговија со луѓе и криумчарење мигранти и г-ѓа Весна Томовска- поканет како говорник како директор на Државниот инспекторат за труд како и од страна на МЗМП беа презентирани клучните заклучоци и препораки во однос на сезонската работа.

(1маж и 20 жени)⁷¹ ги зајакна своите знаења и вештини за: Системски и сеопфатен пристап во спречување на трговија со луѓе, поддршка и грижа за жртвите; Системи и служби информирани за траумата; Работа со жртви на трговија со луѓе; Социјални и емоционални аспекти поврзани со работата со млади жртви на трговија со луѓе.; Специфични аспекти од работа со трауматизирани лица; Согорување причини, симптоми и справување.

- На 2 ноември 2022г во Скопје, спроведена обука на тема „Унифицирани СОП“. (Онлајн).⁷²
- Во декември 2022г, експерти на „Отворена порта“ беа ангажирани од страна на Совет на Европа, да спроведат обука со цел зајакнување на згрижувачките семејства за прифаќање и работа со жртви на трговија со луѓе.
- На ден 21.12.2022 во Скопје, спроведе основна еднодневна хибридна обука “Препознавање и заштита на жртвите од трговија со луѓе”, како дел од соработката со компанијата Slice Macedonia. Обука која беше поделена во три сесии, 15 (жени) вработени во Slice имаа можност да се запознаат со феноменот на трговија со луѓе, и да стекнат нови знаења во однос на заштитата и идентификацијата на трговија со луѓе.
- На 26 декември 2022г, организираше панел дискусија на тема „Заштити ги децата на улица.“ На панел дискусијата присуствуваа претставници на институции кои работат на борба против трговијата со луѓе.⁷³ Целта на панел дискусијата беше да се зајакнат капацитетите и соработката на засегнатите страни за борба против трговијата со луѓе и да се разменат искуства и најдобри практики во работата со децата на улица.

- Претставници на Црвениот крст на РСМ, во период од 08 - 10.04 2022 г. во Белград, учествуваа на меѓународен семинар на тема „Миграции и превенција од трговија со луѓе“ организација на Црвениот крст Србија. Семинарот беше во насока на размена на искуства и можност за понатамошна заедничка соработка, на кој беа презентирани активностите на Црвен крст на РСМ за поддршка на бегалци и мигранти, како и активности за превенција од трговија со луѓе. Крајната цел беше заедничко интерактивно осмислување на идеи со кои би имало меѓудржавна соработка за реализирање на активности на тема „Миграции и превенција од трговија со луѓе.“

Во насока на јакнење на капацитетите на професионалците кои работат во оваа област спроведени се обуки на повеќе од 892 лица од кои 480 жени и 412 мажи.

употреба. Оваа активност е во рамки на проектот „Поддршка на борбата против трговијата со луѓе на Балканот, Албанија, Македонија, Црна Гора, Косово“ финансисан од американскиот Стејт Департмент преку програмата J/ТиП имплементиран од Здружението за акција против насилиство и трговија со луѓе Отворена Порт-Ла Страда.

⁷³Граѓански организации специјализирани за работа со деца на улица, ромски работнички организации, Центри за социјална работа и полиција.

2.3 ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ И ЕДУКАЦИЈА

❖ 30ти Јули – Светски ден за борба против трговија со луѓе

Национална комисија и Министерството за внатрешни работи и по повод Светскиот ден за борба против трговијата со луѓе – 30 Јули, се приклучи кон кампањата на UNODC под мотото „Use and Abuse of Technology“. UNODC подготви сет на материјали за социјалните медиуми со цел да ја подигне свеста на трговија со луѓе во сајбер просторот. Пораката која Комисијата ја потенцираше беше дека технологијата лесно може да ја овозможи но и да ја спречи трговијата со луѓе. Технологијата често се злоупотребува за да се олесни трговијата со луѓе, да се контролираат жртвите, да се рекламираат услугите и да се сокријат приходите од криминалот. Онлајн ресурсите можат да станат стапица, особено кога станува збор за лажни аранжмани за патување, лажни понуди за работа и бракови насочени кон ранливите групи.⁷⁴

- **Македонско здружение на млади правници (МЗМП)** во рамки на кампањата „За работничките права нема сезона“ спроведени во соработка со Комисијата, изработи видео материјал кој беше искористен за промоција во насока на одбележување на европскиот ден за трговија со луѓе 30ти Јули. Со негова промоција на социјалната мрежа Facebook достигна до 783 прегледи.⁷⁵
- **Здружението „Отворена порта“** по повод Светскиот ден за борбата против трговијата со луѓе се насочи кон потенцирање на важноста на заштитата на жртвите на трговија со луѓе и преку постови на социјалните медиуми, истакна дека во Северна Македонија потребно е итно усвојување на Законот за паричен надомест на жртвите на криминал кој ќе им овозможи првично парична помош за справување со последиците од насиленни кривични дела како што е трговијата со луѓе.

❖ Европски ден за борба против трговија со луѓе (18^{ти} октомври)

Во насока на одбележување на Европскиот ден за борба против трговија со луѓе, во соработка со Секторот за превенција Скопје и Здружението „Отворена Порта“ беше организирана превентивна кампања и работилница наменета за подигнување на свеста за трговија со деца во училиштата на која

⁷⁴Совети како да се заштитите од трговија со луѓе на следниот линк.
<https://www.unodc.org/unodc/en/endht/index.html>

⁷⁵Во рамки на проект поддржан од Канцеларија на ГИЗ во Скопје,
<https://www.facebook.com/younglawyersmacedonia/posts/pfbid0PEET6DFj1L2pZ4VpPoTjjD7eguHXZrET7Q4gL6Jhv8YwE8Vd1kdsQR4ouok5isVxl>

присуствуваше Националната координаторка. Презентацијата се одржа во О.У. „Димитар Миладинов“ во Скопје водејќи се од кампањата на УНОДЦ со поддршка на Европската Унија и Советот на Европа беа изработени лифлети⁷⁶ со едукативна содржина наменети за младите, со совети како да се заштитат себе си и најблиските од трговија со луѓе, како навремено да ги препознаат ризиците и негативните појави што ги носи интернетот и социјалните мрежи. Материјалите преку инспекторите за превенција од Секторите за внатрешни работи беа поделени во училиштата низ државата со цел да ја пренесат пораката на Комисијата за навремено препознавање, заштита и ставањето крај на трговијата со луѓе во дигиталниот свет.

- **Канцеларијата на Советот на Европа** во Скопје, организираше Обука за превенција на трговија со деца, инклузија и заштита за претставници на центрите за поддршка на згрижувачки семејства која ја посвети на одбележување на Европскиот ден за борба против трговија со луѓе.
- **ИЦМПД** како Секретаријат на Мрежата на координатори за борба против трговија со луѓе во ЈИЕ (NATC SEE), го поддржа словенечкото претседавање со мрежата за одбележување на Денот на ЕУ за борба против трговијата со луѓе. Мрежата поддржа Заедничка изјава која се осврна на ранливоста на експлоатација, злоупотреба и трговија со милионите луѓе погодени од војната во Украина.⁷⁷ Заедничката изјава најави објава на јавни пораки развиени под иницијатива на Владата на Словенија за справување со ранливоста од трговија со луѓе меѓу луѓето кои бегаат од војната во Украина. Пораките беа дистрибуирани преку социјалните медиуми на членките на NATC SEE во периодот 18-21 октомври 2022г.
- **„Отворена Порта“** на 17-18 по повод Европскиот ден за борба против трговија со луѓе, спроведе обука на 18 лица (4 мажи и 14 жени) претставници од граѓанските организации за нивната улога во борбата против трговијата со луѓе и остварување на правата на жртвите со посебен акцент на трудовата експлоатација. Обуката беше наменета за членките на платформата на Здруженија на граѓани за борба против трговија со луѓе а се спроведе во соработка со партнери од Србија, со цел размена на искуства и добри практики за застапувачки иницијативи на граѓанските организации и мрежно работење.

---

⁷⁶На работилницата учествуваа 20 ученици од деветто одделение кои низ презентација и практични примери се запознаа со различните облици на трговијата со луѓе, начините за регрутација и злоупотреба со особен акцент на онлајн експлоатацијата поради се поголемата достапност и пристап на децата до интернетот. Испринтани се 3000 копии од два лифлета посветени на злоупотреба на деца преку интернет и за регрутирање жртви на трговијата со луѓе што е достапно на албански, англиски, турски, српски и ромски јазик.

<https://rm.coe.int/end-human-trafficking-mkd-/1680a8b5a1>

<https://rm.coe.int/booklet-on-internet-deceit-mkd/1680a4ba56>

⁷⁷Заедничката изјава е достапна на:<https://www.icmpd.org/our-work/capacity-building/anti-trafficking-programme/network-of-anti-trafficking-coordinators-of-south-east-europe-natc-see>.

- Црвениот крст на РСМ се вклучи во одбележување на Европскиот ден на борба против трговија со луѓе со организирање на 22 работилници за превенција со млади од основни и средни училишта, со волонтери од Клубови на млади на Црвениот крст, и една работилница со лица од Авганистан. Превентивните лекции имаат за цел подигање на свеста на младите, препознавање на начините преку кои можат да бидат вовлечени во трговијата со луѓе и нивна самозаштита. Со работилниците беа опфатени над 660 лица, од кои половина момчиња половина девојчиња.

❖ Недела за борба против трговија со луѓе

Во текот на Неделата за борба против трговија со луѓе, „Отворена порта“ спроведе социјална кампања - преку лични животни приказни (раскажување приказни) со слоган ДЕЦАТА СЕ ЗА САКАЊЕ НЕ ЗА ПРОДАВАЊЕ.⁷⁸ Кампањата имаше за цел да ја зајакне свеста на јавноста и институциите за изложеноста особено на децата Роми на експлоатација, нивните супстандардни услови за живот и нивниот живот како питачи, ризиците од раните присилни бракови итн. Кампањата ги опфати и ризиците и опасностите од трговијата со луѓе, питачење, превентивни мерки, вклучително и онлајн и промовирање на достапна национална телефонска линија каде децата можат да најдат помош, психолошко советување и други услуги за поддршка.

- Во текот на неделата во месец декември Здружението „За среќно детство“ одржа три еднодневни обуки со студенти од 4 институти од Филозофскиот факултет, на тема: „Причините, видовите и начините на заштита од трговијата со луѓе“ при што беше презентиран филмот: „Набљудувачи.“

❖ Останати превентивни активности

- Преку проектот „Посегнување по децата на улица“ финансиран од Мисијата на ОБСЕ во Скопје, имплементиран од „Отворена порта“, имаше за цел да гиподобри превентивните активности и заштитата од трговија со луѓе на децата на улица како потенцијални жртви на трговијата со луѓе. Акцијата се стреми да ја зголеми информираноста и свеста за трговијата со луѓе со посебен фокус на трудовата експлоатација и принудното питачење кај јавноста, вклучително и децата од маргинализираните групи.⁷⁹
- Во текот на 2022г „Отворена Порта“ спроведе:
  - 6 фокус групи со жени од албанска и македонска националност на возраст од 19-68 години, за подобрување на социјалните вештини и вештини на

---

⁷⁸<https://lastrada.org.mk/kampanji/decata-se-za-saka-e-ne-za-prodava-e> Кампањата беше дел од проектот „Заштитете ги децата на улица,“ финансиски подржан од Набљудувачката Мисија на ОБСЕ во Скопје.

⁷⁹Во текот на проектот: 1) беа спроведени шест работилници со 150 деца и нивните родители во Скопје, Прилеп и Делчево; 2) Спроведена е кампања на социјалните мрежи „Децата се за сакање не за продавање“ и 3) Неколку локации како што се плоштади, раскрсници, големи супермаркети итн. каде што се посетени за да се сретнат децата и нивните родители додека питачат.

комуникација особено со децата. Фокус групите беа спроведени во Скопје, Гостивар и Тетово во кои активно учествуваа вкупно 110 жени.

- Првата фаза од проектот „Акција за хуманост“⁸⁰ на која учествуваа 21 млади работници од Грција, Германија, Турција и Северна Македонија. Обуката имаше за цел да ги зголеми вештините и знаењата на младинските работници за подигање на свеста и спречување на трговијата со луѓе и илегалната миграција. Групата имаше можност да се сртне и да разговара со персоналот од Прифатниот центар за баратели на азил за прашања поврзани со услугите за поддршка достапни за луѓето со специфични потреби за заштита.
- Во соработка со ромските невладини организации од Северна Македонија, спроведе 8 работилници на тема „Превенција од трговија со луѓе со акцент на питачење насочени кон зголемување на свеста на децата, на улица, за опасностите од трговијата со луѓе“ во Скопје, Прилеп и Делчево, на кои учествуваа 150 деца и нивните родители. Работилниците го подобруваат знаењето на ромската популација (родителите) за негативните ефекти од питачењето, детскиот труд и опасностите од трговијата со луѓе и во исто време им овозможи да донесуваат информирани одлуки за иднината на нивните деца и да направат позитивни промени. Учесниците добија едукативен материјал и се информираа за СОС линијата за помош од трговија со луѓе и услугите кои им се достапни.
- 2 работилница на тема „Градење лидерски вештини, самодоверба и подигање на свеста за правата на девојчињата“ во Делчево и во Скопје (Шуто Оризари), со група на 30 девојчиња на возраст од 10-21 година. Работилницата имаше за цел да ја подигне свеста кај социјално ранливите категории од ромската заедница, не само да се вклучат во образовниот процес, туку и целосно да го завршат и да се стекнат со вештини кои ќе придонесат за нивниот личен раст и развој, а исто така нивен придонес за заедницата.
- 2 работилници на тема “Рани детски бракови како штетна културна традиција“ одржана е во Делчево и Скопје со група на 35 девојчиња и момчиња од ромска етничка припадност со кои е разговарано за негативните последици од детските бракови врз нивното физичко и ментално здравје и севкупната иднина.
- На 05 декември, се спроведе предавање на студентите од Правниот факултет „Јустинијан Први“, во Скопје, на кое учество земаа 14 студенти (10 мажи и 4 жени) постдипломци, кои се запознаа со состојбата на трговија со луѓе во нашата земја, со услугите кои се на располагање на жртвите како и учеството на жртвите во судските процеси и нивната заштита.
- На 19 декември одржана е првична обука на 20 стручни лица (3 мажи и 17 жени), лекари - гинеколози, медицински сестри за постоењето на на трговија со луѓе во нашата земја, начинот на препознавање и можноста за упатување

---

⁸⁰Во рамките на програмата Еразмус+ поддржан од Националната агенција за европски образовни програми и мобилност од 03 до 11 октомври 2022 година.

до соодветна институција каде би можеле да им се даде соодветна помош и поддршка на жртви на трговија со луѓе.

- Изработен е документарен филм со наслов „ИЗЛЕЗ“, наменет за подигнување на јавната свест за правата на преживеаните од трговијата со луѓе. Документирани се искуствата, сеќавањата и животи на жени и девојки кои успеале да излезат од ланецот на трговијата со луѓе. Филмот беше презентиран на 20 декември 2022 во Скопје преку јавен настан на кој присуствуваа повеќе од 50 учесници (23 мажи и 27 жени). По документарецот следеше панел дискусија со режисерката, претставник од „Отворена порта“, МВР и Јавното обвинителство.

- На 20ти декември 2022г во рамки на проектот „Креирање на поволна и безбедна средина“ во партнерство со УНХЦР, организиран е Новогодишен базар на кои беа изложени производите направени од барателите на азил на арт терапиите и креативните работилници во Прифатниот центар за баратели на азил во Визбегово. На настанот присуствуваа национални и меѓународни чинители како и граѓани кои имаа прилика директно да се сртнат со барателите на азил. Целта на настанот беше подигање на јавната свест против стигматизацијата кон овие лица како и собирање на финансиски средства наменети за директна поддршка на барателите на азил.

- Од 1ви август до 31ви декември 2022г во рамки на проектот „Креирање на поволна и безбедна средина“ во партнерство со УНХЦР, „Отворена Порта“ придонесе кон зајакнување на условите и инклузија на барателите на азил, нудејќи им услуги и психо-социјална поддршка за нивна рана интеграција во општеството. Ги поддржа и барателите на азил, преку обезбедување на психо-социјална помош и поддршка, информации и советување во зависност од интересот/потребите на барателите на азил. Спроведени се и културни и социјални активности со цел да се интегрираат барателите на азил во општеството преку активности како креативни и едукативни работилници со можности за социјална интеграција и економско зајакнување. Исто така обезбедена е и директна специјализирана психосоцијална поддршка на децата со и без придржба, сместени во Прифатниот центар во Визбегово, преку идентификација на специфичните потреби на децата, пристап до сервиси за поддршка, вклучително и упатување до институции и нивен пристап до националните служби за заштита на децата.

- Преку програмата „Обезбедување структурирана поддршка преку простори погодни за деца и млади и обезбедување на целни услуги за заштита за авганистанското население,“ обезбеди специјализирани услуги за авганистанските деца и нивните родители. Програмата имаше за цел да обезбеди на децата и семејствата психосоцијална и емоционална поддршка преку едукативен и креативен пристап, безбедно место за играње и

материјали за учење, и да ги идентификува, процени и ги упати децата на кои им се потребни специјализирани услуги за заштита.⁸¹

- МЗМП во 2022г. изработи видео на английски јазик (преведено на арапски, фарси и пашто јазик), постери и флаери, со поставен QR код кој преку скенирање води кон изработеното видео на конкретниот јазик. Официјалната кампања започна на 18.04.2022г, преку споделување на 6 видеа⁸² на социјалните мрежи за подигнување на свеста од ризиците за трговија на луѓе. МЗМП оствари контакт со партнерските невладини организации кои се исто така членки на BRMC (Балкански совет за миграција на бегалци) и во 2022г. започна процес на регионална дисеминација на материјалите за подигање на свеста низ регионот, 84 постери и 780 флаери беа дистрибуирани во регионот до горенаведените организации со цел да бидат поставени во транзитните центри, камповите и до центрите за баратели на азил (Србија, Албанија, Косово, Црна Гора и Босна и Херцеговина).

За остварување на активноста за зголемување на пристапот до информации за бегалците и мигантите за идентификација на трговија на луѓе се одржаа и три инфо сесии за бегалци, мигранти и баратели на азил.⁸³ Вкупната бројка изнесува 49, од кои 35 мажи и 14 жени (56 вклучувајќи и претставници од Македонското здружение на млади правници како и од Регионалната мрежа за миграции азил и бегалци МАРРИ).

- На инфо сесијата во ЈУ „Прифатен Центар за баратели на азил“ беа 8 учесници –баратели на азил, од кои 3 од машки пол и 5 од женски пол.

---

⁸¹76 деца имаа корист од CYFS, 86 корисници имаа корист од програмата за ментално здравје и психосociјална поддршка, и 48 поединци имаа корист од психотерапија и семејна терапија.

⁸²Видеата беа промовирани на социјалните мрежи и изработени на македонски и албански јазик. Вкупно 2.976 лица беа информирани со објавените видеа за подигнување на свеста кај мигрантите, бегалците и барателите на азил во поглед на ризиците од трговија со луѓе преку социјалните медиуми – Фејсбук, Инстаграм и Јутуб.

18/04/2022 RISKS OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS WHILE LOOKING FOR A JOB IN EUROPE!

[English] Поблиску отколку што мислиш / Më afér se sa mendon- Facebook

<https://www.facebook.com/kazistop/videos/490412702820027> 1601 people reached

18/04/2022 RISKS OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS WHILE LOOKING FOR A JOB IN EUROPE! [English]

Поблиску отколку што мислиш / Më afér se sa mendon (Youtube) <https://www.youtube.com/watch?v=-8spkIcLAYA&t=3s> (103 views)

18/04/2022 RISKS OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS WHILE LOOKING FOR A JOB IN EUROPE! [Arab]

Поблиску отколку што мислиш / Më afér se sa mendon Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=xHPrdVnYmqM&t=9s> (35 views)

18/04/2022 RISKS OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS WHILE LOOKING FOR A JOB IN EUROPE! [Farsi]

Поблиску отколку што мислиш / Më afér se sa mendon Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=fFvHEMiJoMo&t=9s> (36 views)

18/04/2022 RISKS OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS WHILE LOOKING FOR A JOB IN EUROPE! [Pashto]

Поблиску отколку што мислиш / Më afér se sa mendon Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=TAT9n7NXdls&t=6s> (31 views)

18/04/2022 RISKS OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS WHILE LOOKING FOR A JOB IN EUROPE!

[ENGLISH] kazistop Instagram <https://www.instagram.com/p/CcfKQ5CIDOP/> 467 views

⁸³Во Транзитен Центар „Винојуг“, Транзитен Центар “Табановце“ и ЈУ Прифатен Центар за сместување на лица баратели на право на азил-Скопје.

- На инфо сесијата во Транзитен Центар „Винојуг“, присуствуваа 16 учесници мигранти, од кои 13 од машки пол и 3 од женски пол.
- На инфо сесијата во Транзитен Центар „Табановце“, присутни беа 25 учесници мигранти, од кои 19 од машки пол и 6 од женски пол.

За време на одржување на инфо сесиите беа споделени изработените флаери на 49 лица во својство на учесници на инфо сесиите. Притоа, изработените постери (по 4 постери на секој јазик) беа прикачени во просториите на горенаведените институции, односно вкупно 12 постери беа поставени во Транзитен Центар Винојуг, Транзитен Центар Табановце и ЈУ Прифатен Центар за сместување на лица баратели на право на азил-Скопје.

Согласно проектните активности, беа предвидени 7 инфо сесии со сезонски земјоделски работници.

Во текот на 2022г ,се одржаа три инфо сесии:

- На инфо сесијата во Радовиш од вкупно присутните 37 учесници, 22 од учесниците беа од машки пол, а 15 од женски пол.
- На инфо сесијата во Ресен од вкупно присутните 12 учесници, 6 беа од машки а 6 од женски пол.
- На инфо сесијата во Кавадарци од вкупно 19 учесници, 13 беа од машки пол а 6 од женски пол.

Ова едукативна кампања беше теренска активност која директно влијаеше и го зголеми знаењето на сезонските работници во земјоделството за можните ризици од трговија со луѓе и ја подигна свеста за постоечките механизми за пријавување и самозаштита. Дополнително беа обезбедени и информации на работодавачите за тоа како законски да ангажираат земјоделски работници и на што треба да внимаваат, кога ангажираат сезонски работници. Информативните сесии се превентивен механизам, но и можност работниците да поставуваат прашања и да добијат потребни информации.

- Здружението „За среќно детство“ обезбеди логистичка поддршка на Филозофскиот факултет и со заеднички активности реализира повеќе обуки:
- Основна еднодневна обука за студенти од Институтот за Социјална работа на тема: „Трговија со луѓе за трудова експлоатација,“ на која обучени се 29 учесници, 18 жени и 11 мажи.
  - Напредна дводневна обука за студенти од трета година од Институтот за социјална работа: на тема „Трговија за трудова експлоатација на деца на улица,“ на која обучени се 25 студенти, 14 жени и 11 мажи.
  - Дводневна обука на студенти за работа со деца на улица: „Обсервација на деца на улица и откривање на потенцијални жртви на трговија со деца, меѓу децата на улица,“
  - Фокус група со студенти потенцијални корисници на програмата „Патувај и работи,“

- „Ризици од трговија со луѓе, начини на заштита“ на кој присуствуваа 9 студенти, 6 мажи и 3 жени, од 3 Факултети од Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“
- Црвениот крст на РСМ, преку Црвениот крст на град Скопје и 29 општински организации на Црвениот крст во земјата во текот на 2022г, одржаа 64 работилници за превенција од трговија со луѓе, во кои беа опфатени вкупно 2.136 млади од основни и средни училишта.

3. ПОДДРШКА И ЗАШТИТА НА ЖРТВИ И МИГРАНТИ

3.1 МЕХАНИЗМИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ НА ЖРТВИ

Со цел јакнење на националните капацитети и зголемување на ефикасноста на полицијата и обвинителството во сузбивање на организираните форми на криумчарење мигранти и трговија со луѓе, во изминатата година продолжи ефективно и ефикасно функционирање на (НЕСКМТЛ) која беше формирана во 2018 г.⁸⁴ со цел подобра координација и соработка помеѓу МВР и Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција на РСМ за сузбивање на кривични дела поврзани со трговија со луѓе и криумчарење мигранти.

Со поддршка на ИОМ⁸⁵ продолжи со работа 5te мобилни тимови (МТ) за идентификација на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе во Битола, Гевгелија, Куманово, Скопје и Тетово.⁸⁶ Петте мобилни тимови беа активни во спроведувањето на програмските активности вклучувајќи редовни состаноци, теренски посети, контакти, упатувања и помош на ранливи групи, идентификација на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе.

Во текот на 2022г, бесплатната СОС линијата за помош од трговија со луѓе (0800 11111 и 02 2 777 070), продолжи да работи 24/7 секој ден со пет СОС оператори. Примени се вкупно 422 јавувања за помош од трговија со луѓе, давани се општи информации за феноменот на трговија со луѓе, безбедносни совети за работа во странство, кризна интервенција, емоционална и психолошка помош, правно советување (за потенцијалните жртви и нивните родители, роднини итн). Во текот на годината од страна на СОС линијата за

---

⁸⁴Повеќе за НЕСКМТЛ во Годишниот извештај на комисијата за 2018 година.

⁸⁵Во рамки на проектот „Поддршка на капацитетите за превенција и заштита на РСМ“ поддржан од Банката за развој на Совет на Европа - СЕВ.

⁸⁶Работата на МТ е утврдена во Меморандум за соработка склучен меѓу МТСП и МВР во јануари 2018 година. Во нив продолжуваат да членуваат претставници од МВР, МТСП и здруженијата на граѓани (ЗГ „Отворена порта“ учествува со свој претставник во мобилниот тим во Скопје додека МЗМП има претставници во Тетово, Куманово, Битола и Гевгелија и обезбедува правна помош и информирање на ЖТЛ, ПЖТЛ како и ранливите категории лица) кои работат на полето на БПТЛ и придонесуваат кон продлабочување на соработката помеѓу институциите со цел идентификација на ранливите категории лица, меѓу кои и жртви на трговија со луѓе.

потенцијални жртви на трговија со луѓе упатени се пет случаи до НЕСКМТЛ и Мобилните тимови.

3.2 ИДЕНТИФИКАЦИЈА, УПАТУВАЊЕ И ДИРЕКНА ПОМОШ НА ЖРТВИ

Во РСМ, согласно статистичките податоци од извршената идентификација, оваа година, доминантна форма на трговија со луѓе се присилните бракови, но се јавуваат и две нови форми кои за прв пат се регистрирани во нашата држава како експлоатација на лице преку интернет/онлајн експлоатација и нелегално отстранување на органи. Сите жртви и потенцијални жртви се упатени и згрижуваани согласно СОП.

Во текот на 2022г, од страна на институциите⁸⁷ и Оперативниот Тим задолжен за формална идентификација, идентификувани се **9 жртви на трговија со луѓе**, од кои 8 женски и 1 машко лице. Најголем број од идентификуваните лица се деца (7), на возраст од 14-17 години и (2) полнолетни лица на возраст од 19 до 45 години. Од вкупниот број на идентификувани **две жртви** се странски државјани идентификувани во РСМ (едно дете и едно возрасно лице), **едно дете државјанин** на РСМ е идентификувано во странство (соседна држава) додека останатите **6 жртви** се внатрешно тргувани во рамки на РСМ. Во однос на националноста, најголем број се роми (4), македонци (3), срби (1) и едно лице пакистанец.

Според видот на експлоатација најзастапен е видот присилен брак со 6 лица, едно лице е идентификувано како жртва на сексуална експлоатација, едно лице е идентификувано како онлајн експлоатација/ преку интернет и едно лице е идентификувано како жртва на нелегално отстранување на органи. Местото на експлоатација на жртвите најчесто се одвива во централниот, вардарскиот и југозападниот регион на РСМ, и по една во Србија и Турција.

По идентификуваните случаи од страна на МВР, поднесени се 5 известувања до ОЈО и 6 кривични пријави против 19 лица (6 женски и 13 машки).

Воедно, во текот на годината идентификувани се **и 13 потенцијални жртви** (од кои 8 деца), 10 се жени и 3 мажи, од кои едно дете идентификувано како потенцијална жртва помеѓу илегалните мигранти а две лица, домашни државјани се идентификувани како потенцијални жртви во Италија и Белгија.

Центарот за лица жртви на трговија со луѓе (Центарот) во текот на 2022 година функционира со целосно исполнет капацитет и во него се згрижуваат деца жртви на трговија со луѓе. Со идентификуваните жртви е постапувано согласно СОП за постапување со ЖТЛ, при што во тековната година на 5 деца им е обезбедено сместување во Центарот, како и дополнително во ЈУ за згрижување деца прифатено и сместено е едно дете со воспитно-социјални

⁸⁷МВР/НЕСКМТЛ, МТСП/НМУ и мобилните тимови.

проблеми и нарушено поведение од Скопје. Реализирани активности со лица жртви на трговија со луѓе сместени во Центарот се одвива преку спроведување на програмата за психосоцијална поддршка и реинтеграција од страна на Здружението „Отворена порта“- Скопје.

Мобилните тимови во тековната година контактираа, информираа, и упатија вкупно **511 корисници** (од кои **243 мажи и 268 жени**). Од вкупната бројка, 432 се домашни државјани/ки и 79 странски државјани/ки. Од вкупниот број на контактирани лица **6 се идентификувани како ЖТЛ**, (4 домашни државјани и 2 странски државјани, 1 е маж и 5 жени), 87 потенцијални лица од ранливи категории, 60 домашни, и 27 странски државјани (38 мажи и 49 жени) и 418 ранливи без ризик од Трговија со луѓе, 135 домашни државјани и 7 странски државјани (204 мажи и 214 жени).

Во текот на 2022г, во Центарот⁸⁸ беа сместени **9 корисници/деца** на кои им беа обезбедени услуги на психо-социјална помош, 6 ново сместени а 3 од претходните години, сите деца од женски пол. 8 се домашни државјанки, 1 е странска⁸⁹ државјанка, 2 се потенцијални жртви и 7 се идентификувани жртви на трговија со луѓе.

Во рамките на Центарот, „Отворена порта“, редовно ја спроведува програмата за психо-социјална помош и поддршка на жртви на трговија со луѓе, заради нивна стабилизација, надминување на траумите, полесно и поуспешно вклучување во тековните процеси на општественото живеење. Во соработка со Центарот за социјална работа се работи на нивна стабилизација и ресоцијализација, реинтеграција и професионални активности кои се применуваат според изготвените индивидуални планови. Дел од активностите кои се преземаат се однесуваат на зајакнување на личните потенцијали на жртвите преку советување и поддршка, обезбедување на алтернативно образование, окупацијски и креативни работилници за подобрување на интелектуалните капацитети и психофизичкото здравје на штитениците. Во секојдневните активности е вклучено психосоцијалното советување кое се дава преку индивидуални и групни сесии со користење на техники и интервенции од различни правци на психосоцијалната терапија.

Во 2022 г, беа спроведени 72 психотерапевтски сесии од кои 6 беа групни и 66 индивидуални со секоја штитеничка посебно од страна на специјализирани психотерапевти. Специјализирано психијатриско вештачење за еден случај беше асистирано надвор од Центарот.

Четири од штитениците сместени во Центарот во текот на 2022г, посетуваа курс за козметика и шест штитенички посетуваа курс за изучување на техниката на филигран срма, со цел полесно да се вклучат на пазарот на труд.

⁸⁸Режиските трошоци за функционирањето на Центарот, се финансирали од МТСП, додека услугата се финансира од Владата на РСМ во рамки на Програмата за поддршка на граѓанскиот сектор.

⁸⁹Странската државјанка е уплатена од Здружение на граѓани АСТРА од Србија до Отворена порта и случајот веднаш е пријавен до Мобилен тим Скопје и до НЕСКМТЛ.

Три од штитеничките кои го немаа започнато образовен процес беа запишани во Основното училиште за возрасни „Макаренко“ во прво одделение, една штитеничка по прекин на образовниот процес повторно беше вклучена во 6-то одделение и 1 штитеничка е запишана во 9-то одделение во редовен образовен процес, а 1 штитеничка го продолжи своето образование во трета година средно насочено образование. На шест штитенички им беше овозможен летен одмор во Охрид, вopридружба од страна две вработени од Здружението.

Една штитеничка го заврши престојот во Центарот и беше вратена во биолошкото семејство, истата е вклучена во Програмата за придружна социјална работа и добива психосоцијална помош и поддршка за успешно вклопување во средината.

Спроведени се 32 професионални работилници (кулинарски и работилници за животни вештини). Активностите беа насочени кон градење на вештини и капацитети на корисничките за самостоен живот по напуштање на Центарот. Изработени се новогодишни украси, честитки, слики од филигран, уметнички слики на платно и истите беа изложени на добротворен базар кој се одржа во Кинотека на Македонија, а собраните средства се наменети за потребите на жртвите. Реализирани се 11 сесии за уметничка терапија со цел третман на ментално здравје на корисничките кои доживуваат психолошки состојби вклучувајќи анксиозност, траума, злоупотреба и запоставување.

3.3 ПРАВНА ПОМОШ НА ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И МИГРАНТИ

- **Здружението „Отворена Порта“** во 2022 г, обезбеди правна помош на една жртва на трговија со луѓе, идентификувана во тековната година, во постапката пред јавен обвинител. На тековни **6 случаи** од претходната година им беше обезбедена правна помош и застапување во различни фази на постапката за заштита на нивните права. Односно, 3 жртви беа поддржани во извршување и наплата на обештетување а 4 беа застапувани во судска постапка.
  - Една жртва беше обештетена од обвинет кога во постапката за извршување на правосилна кривична пресуда извршителот го наплати целиот износ од имотот на еден од обвинетите и го исплати на оштетената. Случајот е активен од 2008г.
  - За една жртва започната е постапка за извршување пред надлежен извршител и истата е во тек за што во периодот на известување беше поднесена ургенција до извршителот. За една жртва откако извршителот обезбеди потврда дека износот не може да се наплати од осудените, беше поднесено барање до Основен граѓански суд за донесување на решение за потврда на износот за наплата од Фондот за жртви на Министерството за правда.

- МЗМП обезбеди правно советување и застапување пред надлежни органи во кривичната постапка на една идентификувана жртва на трговија со луѓе(дете), која даде изјава пред јавен обвинител во врска со кривично правниот настан. Во однос на воспоставената канцеларија за обезбедување на правно советување во врска со работнички за вршење на сезонска работа, во текот на изминатите две години, МЗМП има обезбедено вкупно **70 правни совети и информации** во однос на работничките права и сезонската работа. Од нив, 50 правни информации и совети се обезбедени во текот на 2022 г, во врска со работнички права и вршење на сезонска работа, на вкупно 31 лице од кои 18 лица од машки пол а 13 лица од женски пол.

Повеќето прашања беа во насока на условите за работа во странство, работа во земјите на ЕУ. Како резултат на спроведените инфо сесии со земјоделските сезонски работници, МЗМП доби повици за правен совет во врска со објавените отворени повици за работници за ангажирање на сезонска работа во странство. Најголемиот проблем што го истакнаа работниците беа договорите за нивно сезонско ангажирање, при што истите им се доставуваат на странски јазик, кој е неразбирлив за самите работници. Во однос на горенаведеното, свесноста за ризиците од експлоатација и трговијата со луѓе се зголеми меѓу сезонските работници.

- УНХЦР обезбедува континуирана поддршка на МВР и МТСП во делот на спроведување на СОП за постапување со не придржувањи деца-странци и СОП за постапување со ранливи категории лица-странци преку обезбедување на пристап до правна помош.

4. ИСТРАГА И КРИВИЧНО ГОНЕЊЕ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И КРИУМЧАРЕЊЕ МИГРАНТИ

4.1 ПРЕДИСТРАЖНА ПОСТАПКА

4.1.1 Трговија со луѓе/дете

- **Министерство за внатрешни работи⁹⁰**

Во 2022 г, за разлика од претходните две години забележани се позитивни резултати во откривањето на случаи и кривичните дела трговија со луѓе и трговија со дете. Од страна на НЕСКМТЛ спроведени се 6 реактивни истраги.

- **1 реактивна истрага в.в член 418-а** во која се идентификувани 6 сторители од кои 2 од женски пол и 4 од машки пол. Од идентификуваните 4 лица од машки пол 2 се корисници на сексуални услуги.
- **2 реактивни истраги вв член 418-г** во кои се идентификувани 7 сторители од кои 2 од женски пол (1 лице е државјанин на Р.Србија) и 5 од машки пол од кои 2 се странски државјани од Белгија и Р.Србија.

---

⁹⁰Податоци добиени од Оддел за криминалистичко разузнавање и анализа.

Во трите истраги спроведени во 2022 г, жртвите спротивно на нивната волја биле принудени на склучување принудни бракови.

- **3 реактивни истраги** кои се започнати во 2021 г, односно едната е вв со член **418-а** во која е идентификуван 1 сторител од машки пол, и 2 истраги кои се вв со член **418-г**, во која се идентификувани 5 сторители, 2 од женски пол и 3 од машки пол. Жртви од овие кривични дела се 2 лица од женски пол принудувани на трудова и сексуална експлоатација, а една од жртвите била принудена на присилен брак и една на питачење.

Во рамките на МВР-Секторот за известување и координација на состојби функционира апликацијата „Red Button“-„Црвено копче“ која им овозможува на граѓаните електронски да пријават одредено кривично дело, сознание или информација која се однесува на злоупотреба на деца, трговија со луѓе и криминал од омраза. Во 2022 г, преку апликацијата нема регистрирани случаи со индиции за трговија со луѓе.

4.1.2 Акциски контроли во угостителски објекти

Во 2022 г, спроведени се и 27 акциски контроли во угостителски објекти со цел откривање на странски државјанки кои нелегално престојуваат и работат како танчерки и пејачки. Според местото, 16 од контролите се извршени на подрачјето на Тетово, а 11 во Гостивар. При извршените контроли затекнати се 192 странски државјанки (55 од Русија, 48 од Р.Албанија, 38 од Украина, 20 од Р.Србија, 18 од Молдавија, четири од Косово, три од Колумбија, две од Црна Гора и по една од Узбекистан, Казахстан, Бугарија и од Босна и Херцеговина) од кои две (по една од Украина и Србија) немале регулиран престој поради што од страна на надлежен суд, им е изречена глоба.

Од спроведените акциски контроли и преземени мерки не се регистрирани/откриени случаи на потенцијални/жртви на трговија со луѓе.

- **Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција (ОЈО за ГОКК)**

Од страна на ОЈО за ГОКК за кривично дело **Трговија со луѓе по чл.418-а** од КЗ во текот на 2022 г, од страна на МВР доставени се 3 известувања. Од страна на ОЈО ГОКК до надлежниот суд поднесени се 8 обвиненија во кои се обвинети 6 машки и 2 женски лица. За ова кривично дело надлежниот суд има донесено **5 пресуди**.

За кривичното дело **Трговија со дете по член 418-г** од КЗ во текот на 2022г, во ова обвинителство примени се 5 известувања од страна на МВР. До надлежниот суд поднесени се 9 обвиненија со кои се обвинети 9 машки и 4 женски лица. Надлежниот суд има донесено **2 пресуди** по однос на ова кривично дело.

Во текот на 2022 г, не се евидентирани случаи во кои како извршители на горенаведените кривични дела се јавуваат полициски службеници или други вршители на јавни функции.

ИДЕНТИФИКУВАНИ 9 ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ							
Деца 7		Возрасни 2					
Домашни 6		Странски 1		Домашни 1		Странски 1	
Вид на експлоатација				Вид на експлоатација			
Присилен брак 5	Сексуална експлоатациј а 1	Онлајн сексуална експлоатација 1		Присилен брак 1	Отстранување на органи 1		
Потенцијални жртви на трговија со луѓе се 13 лица (8 деца), 10 женски, 3 машки лица од кои едно дете е идентификувано како потенцијална жртва помеѓу илегалните мигранти							
По идентификуваните случаи од страна на МВР, поднесени се 5 известувања до ОЈО и 6 Кривични пријави против 19 лица (6 жени и 13 мажи).							

Табела 1 : Табеларен приказ на идентификувани жртви на трговија со луѓе

4.1.2 Криумчарење мигранти

- **Министерство за внатрешни работи**

Во текот на 2022 г, спроведена е една проактивна истрага вв член 418-б и 418-в, од кои сузбиена е една организирана криминална група во која идентификувани се 13 сторители од машки пол, државјани на Р.С.Македонија. Спроведени се и 3 реактивни истраги в.в со член 418-б во кој се идентификувани 7 сторители од машки пол од кои 5 по потекло од Пакистан и 2 од Авганистан.

Што се однесува до кривичното дело „Криумчарење на мигранти“ по член 418-б, регистрирани се **79 кривични дела**, за кои мерки на кривичен прогон се преземени против **122 лица**, од нив 120 се од машки и 2 од женски пол, при што 119 се полнолетни, а евидентирани се и три деца како сторители. Во тековната година пријавени се вкупно 13 лица, од кои 12 за сторени 2 кривични дела „Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење на

мигранти“ по член 418-в, додека 1 лице во својство на полициски службеник е пријавен за кривично дело „помагање“ во врска со чл. 418-в.

❖ Состојби со илегалната миграција

Илегалната миграција во РСМ е актуелна закана која во голема мера влијае на безбедносната состојба во државата, заради што припадниците на МВР во континуитет преземаат мерки и активности за справување со истата која во моментот е стратешки приоритет и закана со која се справуваат и земјите во регионот и пошироко. Од голема важност е потпишувањето на Статус договорот со Фронтекс и распоредувањето на нивни полициски службеници на границите на нашата држава, а истакнато е дека и во текот на 2023 г, продолжува спроведувањето на заеднички мешовити патроли со странските полициски службеници од осум земји во рамки на активноста на ИОМ од 2015 г.

Границната полиција има зголемена откривачка активност од 31,2% при спречување на обидите за илегални преминувања. На границите со соседните земји спречени се 27.391 обиди за илегални преминувања. Јужната граница се уште е клучна точка за влез на мигрантите и нивно натамошно движење, што се огледа и во бројот на спречени обиди на границата со Р Грција- 24.965, каде е забележано зголемување на обидите за 35,5%.⁹¹ Забележани се промени на границата со Албанија, каде во текот на 2022 г, спречени се обиди за влез на лица од Индија, Мароко, Тунис, Турција, што не беше специфично за претходните години, додека на границата со Србија, состојбата е стабилна, а бројот на спречени обиди е на исто ниво како и во текот на 2021 г.

Притисокот на границите бележи сезонски развој-од април до септември (најбројни се обидите во текот на август-3.984 и септември-3.770) кога е забележана зголемена фреквенција на мигрантите заради добите временски услови, а во последните два месеци од годината со почетокот на зимата и лошите временски услови нивниот број се намалува и во просек се движи по околу илјада спречени обиди.

	2022 година	2021 година	намалување/ зголемување
Грција	24.965	18.424	35,5%

⁹¹ Во најголем дел се работи за мигранти кои подолго време се на територија на Грција, и во неколку наврати се обидуваат да заминат, но се враќаат и чекаат одреден период да помине за повторно да заминат кон крајната дестинација.

Албанија	111	130	-14,6%
Србија	2.270	2.277	-1%
Косово	41	37	10,8%
Бугарија	4	6	-33,3%
Вкупно	27.391	20.874	31,2%

Табела 2: спречени обиди за илегално преминување по граници 2022/2021 год.

❖ Спречени обиди за илегални преминувања по земја на потекло

Според структурата на мигрантите, во 2022 г. доминираат обидите на лица по потекло од Сирија-11.018, чиј број е значително зголемен за 4,2 пати во однос на претходната година. Потоа, следуваат обидите на лица од Пакистан-5.594, а оваа година зголемен е и бројот на обиди од Мароко-2.541. Нова појава која е идентификувана во земјите од Западен Балкан е злоупотребата на безвизниот режим воведен за лица од Турција, Тунис, Индија, Куба, Бурунди, Кина, Русија и Египет. Потврда за истото е и големиот број на спречени обиди и во Северна Македонија од лица по потекло од Индија-1.656, лица без државјанство-1.366, Конго-597, Ирак-320, Палестина-277 и Куба-204.

❖ Криумчарење мигранти

Како одговор на зголеменото присуство на илегалните мигранти на нашите граници и територија, беше зајакната и оперативната активност на стратешко и регионално ниво, која резултираше со зголемена ефикасност на откривачката функција. Криумчарењето мигранти бележи пораст (зголемен е бројот на откриените случаи, кривичните дела и сторители и бројот на спречени криумчарени мигранти) и тоа бројот на откриените случаи-107 е зголемен за 68,2%, а бројот на спречени мигранти за речиси 80%.

	2022 година	2021 година	намалување/ зголемување
Откриени случаи	107	64	67,2%
Број на кривични дела	79	49	61,2%
Број на сторители	122	77	58,4%
Број на мигранти	1.454	815	78,4%
ОКГ	1	2	-50%

Табела 3: Откриени случаи на криумчарење мигранти- 2022/2021 година

Најголем број од случаите - 73% се откриени од страна на полициски службеници од Регионален центар „Југ“ чија ефикасност се должи како резултат на заедничкото делување на мешани патроли со странските полициски службеници од осум земји кои вршат засилен надзор на јужниот дел од државната граница. Со реализираните случаи спречено е

криумчарење на вкупно 1.454 мигранти, при што доминираат мигрантите од Сирија - 759, Пакистан-405, Индија, Авганистан и Куба.

❖ Сузбиени организирани криминални групи

Бројот на сузбиени организирани криминални групи е во намалување. Оваа година сузбиена е една организирана криминална група (во 2021г/две) составена од 13 члена (меѓу кои и 1 полициски службеник) која подолг временски период делувала на територија на РСМ и организирала криумчарење на поголем број мигранти, по потекло од Авганистан, Пакистан, Сирија и други земји од Блискиот и Далечниот исток и помал број мигрантите по потекло од Индија. Против лицата преземени се мерки на кривичен прогон за сторени кривични дела „Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење на мигранти“ и „Криумчарење на мигранти“.

❖ Модус на делување

Мигрантите се прифаќаат на претходно утврдени и договорени локации во Атина-Грција, од каде организирано се носат во близина на граничната линија со РСМ и истите пеш остваруваат илегален влез. Потоа на нашата територија се преземаат со моторни возила и се носат до северниот дел од државата (села во близина на границата со Србија). Транспортот се врши со патнички моторни возила на кои се поставени лажни регистарски ознаки од други возила, а во мал број случаи и со товарни возила и комбиња, а возачите откако ќе ги забележат полициските патроли, ги оставаат возилата со мигрантите покрај патот и се даваат во бегство.

❖ Рути на движење

Рута на движење на криминалните групи кои се занимаваат со криумчарење на мигранти е патниот правец Гевгелија-Скопје-Куманово, особено магистралните патишта Гевгелија-Демир Капија и Марвинци-Удово, клучката Миравци, наплатните рампи Смоквица и Демир Капија, регионалниот пат Неготино-Градско, а дел од мигрантите се откриени и во реонот на Струмица и патните правци Струмица-Штип-Свети Николе-Куманово. Во северниот дел од државата, места каде се откриени криумчарените мигранти се бензинските пумпи во близина на автопатот Куманово-Границен премин „Табановце“ селата Долно и Горно Којнаре и магистралниот пат Куманово-Крива Паланка.

❖ Број на лица сместени во Прифатниот центар за странци

Во Прифатниот центар за странци во Скопје, во тековната година, биле сместени 139 лица, од нив 113 од машки, а 26 од женски пол. Според земјата на потекло, најголем дел од лицата се од Сирија-30, Турција-23, Косово-15, по 10 од Куба, Индија и Албанија, седум од Авганистан и т.н., а во однос на

возраста, најбројни се лицата на возраст од 18 до 35 години-98, 32 се лица на возраст од 36 до 59 години, шест на возраст од 14 до 17 години, две се над 60 години и едно дете од Сирија на возраст до 13 години.

- **Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција (ОЈО ГОКК)**

За кривичното дело **Криумчарење мигранти по член 418-б од КЗ**, во текот на 2022 г, има применено вкупно 82 известувања од МВР. До надлежниот суд поднесени се 100 обвиненија со кои обвинети се 118 мажки и 2 женски лица. За ова кривично дело надлежниот суд има донесено 83 пресуди.

За кривичното дело **Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење на мигранти по член 418-в од КЗ**, во текот на 2022г применено е 1 известување од страна на МВР. Надлежен јавен обвинител има издадено Наредба за истрага против 11 машки лица за која постапката е во тек.

4.2 КРИВИЧНА ПОСТАПКА

За кривичните дела поврзани со **трговија со луѓе** и Илегална миграција во текот на 2022 г, во Основен Суд Скопје 1- Скопје применени се вкупно **108 предмети**, во кои се обвинети **175 лица**.

Во 2022 г, правосилни предмети се 85 во кои казна затвор е изречена на **83 лица**, додека условна пресуда е изречена на **26 лица**. Времетраењето на **правосилните казни** затвор се движат од 1 до 18 години затвор.⁹²

Во два предмети осудени се правосилно полициски службеници и тоа по член 418-б за едно лице има условна осуда и по член 418-г за едно лице им правосилна пресуда казна затвор од 18 години.

Три лица кои се јавуваат како оштетени, побарале обештетување, за кои на две лица им е досудено оштетно побарување а едно лице е упатено на граѓански спор.

Нема пресуди кои резултираат со затварање на бизнис или организација.

Член од КЗ	Примени		Завршени		Правосилни		Правосилни одлуки – по лица					Нерешени / одложени
	предмети	Обвинети лица	предмети	Обвинети лица	предмети	Обвинети лица	Казна затвор	Условна осуда	Обвинето одбисно	Ослободен и од	Тужителот се откажал	

⁹²Времетраење на досудените казни затвор:

Чл.418-б: до 1 година за 20 лица; од 1-2 години за 13 лица; од 2-3 години за 7 лица; од 3-4 години за 3 лица; од 4-5 години за 22 лица; од 5-6 години за 5 лица; 8 години за 3 лица; 9 години и 6месеци за 2 лица.

Чл.418-в: од 2-3 години за 2 лица; од 4-5 години за едно лице; 7 години за едно лице, 9 год за едно лице.

Чл.418-г: 18 години затвор за едно лице.

Чл.418-а: 3-4 години затвор за 2 лица.

	м	ж		м	ж		м	ж							
чл.418 а	4	8	3	1	2	1	1	2	1	2	1	/	/	/	2
чл.418 б	92	139	2	93	128	2	78	95	3	75	25				22
чл.418 в	5	11	/	7	17	1	5	5	/	5	/	/	/	/	10
чл.418 г	7	6	6	6	6	2	1	1	/	1	/	/	/	/	3
Вкупно	10 8	164 175	11 7	10 7	153 159	6 85	103 107	4 4	83	26	/	/	/	/	37

Табела 4 : Преглед на судски предмети и обвинети лица⁹³

5. БУЏЕТ

Спроведените активности се реализирани во партнерство помеѓу Комисијата, институциите, меѓународните организации и здруженија на граѓани. Донаторите и партнерите придонесоа во имплементација на активностите за борба против трговија со луѓе и илегална миграција.

МВР	180.310,00 денари
Прифатен центар за странци	1.177.891,00 денари
МТСП за ЦЛЖТЛ ⁹⁴	1.500.000,00 денари
Здруженија на граѓани ⁹⁵	29.358.984,00 денари
Меѓународни организации ⁹⁶	2.807.458,00 еур

⁹³Доставени податоци преку пребарување во АКМИС – системот за водење на судски предмети во Основниот кривичен суд Скопје 01.01.2022-31.12.2022 година.

⁹⁴МТСП ги покрива резиските трошоци на Центарот за лица жртви на трговија со луѓе за 2022 година има обезбедено средства од 1.500.000,00мкд за 2022 година. Склучен е управен договор за финансирање на услугата за привремен престој во Центарот за жртви на трговија со луѓе - Договор за реализација на доделените средства за обезбедување на услугата за Центар за привремен престој на жртви на трговија со луѓе помеѓу Министерството за труд и социјална политика и Здружение за акција против насилиство и трговија со луѓе Отворена Порт-Скопје, наш бр. 10-4422/14 од 15.07.2022 година.

⁹⁵Здруженијата на граѓани: „Отворена порта/Ла Страда“ за активности наменети за трговија со луѓе обезбеди средства од 27.767.250,00мкд. МЗМП за спроведување на проектните активности поддржани од страна на регионалниот проект ПАКТ вкупно се потрошени 972.775,00мкд. За спроведување на активноста – организација на национална обука за борба против криумчарење на мигранти во Западен Балкан се потрошени 618.959,00мкд.

⁹⁶Меѓународни организацији: Меѓународната организација за миграции ИОМ Скопје во рамки на регионалните и националните проекти/активности финансирани од Кралството Данска, од Влада на Швајцарија и од Кралството Норвешка обезбеди проектни буџети околу 150.000,00 ЕУР. За активностите кои што ги спроведе на регионално ниво УНОДЦ беа обезбедени 153 000,00долари или 144.122,00 ЕУР. Вкупниот буџет на ОБСЕ за прикажаните реализирани активности е 14.000,00 ЕУР. Со оглед на тоа што активностите се имплементираат во рамките на поголеми регионални проекти ориентационата сума на ICMPD за буџетот и имплементираните активности е 200.336,00 ЕУР. Канцеларијата на Совет на Европа во Скопје преку проектот на Хоризонталниот инструмент за Западен Балкан обезбеди 268.000,00 ЕУР, ГИЗ преку Регионалниот проект ПаКТ изнесува околу 2.014.500,00 ЕУР со кои се реализирани активности за претставниците од сите 6 земји на Западен Балкан, вклучително и од РСМ. (Покрај овие активности, ГИЗ издвои и околу 16.500,00 ЕУР за активности директно наменети само за партнерите во РСМ).

Табела 5: Спроведени активности преку обезбедени средства од институции, меѓународни организации и здруженија на граѓани

6. ПРИОРИТЕТНИ АКТИВНОСТИ ЗА 2023 година

- Изработка на Оперативен план за борба против трговија со луѓе и Оперативен план за борба против трговија со деца, со активности за 2023г во согласност со Националниот акциски план 2021-2025;
- Изготвување на Предлог на Кривичен Законик и Предлог на Закон за кривичната постапка
- Одржување на регионалната соработка помеѓу Земјите од Западен Балкан во борбата против трговијата со луѓе и криумчарењето на мигранти;
- Континуирано одржување на мрежата на Национални координатори, размена на искуства и учество во меѓународни активности;
- Градење на соработка и функционалност на Оперативниот тим за координација и управување со случаи на трговија со луѓе;
- Обезбедување помош при изнаоѓање на нова локација за Центарот за жртви на трговија со луѓе;
- Континуирано спроведување на мултидисциплинарни обуки на сите нивоа со цел јакнење на капацитетите на професионалците заради препознавање и подобрување на идентификација на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе;
- Градење на капацитетите на вклучените актери во НМУ;
- Континуирана поддршка на работата на 5те мобилни тимови за идентификација, упатување и асистенција на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе и формирање на дополнителни 3 мобилни тима;
- Ревидирање на Стандардните оперативни процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе;
- Ревидирање на Стандардните оперативни процедури за постапување со непридружувани деца-странци и Стандардните оперативни процедури за постапување со ранливи категории лица-странци;

- Зајакнување на системот за борба против трговија со луѓе, особено во делот на трудовата експлоатација преку потпишување на меморандум за соработка помеѓу МВР и ДИТ;
- Континуирано спроведување на превентивни активности;